

64
1977

საქართველოს
სამხრეთ-დასავლეთი
საზღვაო რეგიონი

სამხრეთ-დასავლეთი

0153360
№1 1977 წ.

ნიკოლოზ ტიხონოვი

80 წლისა შესრულდა სოციალისტური შრომის გმირი, ლენინური, სახელმწიფო და რუსთაველის პრემიების ლაურეატი, პოეტი ნიკოლოზ ტიხონოვი. საბჭოთა მწერლობის ამ პატრიარქს ჩვენს მრავალრგვან სამშობლოში დიდი პოპულარობა და სიყვარული აქვს მოხვედრილი. განსაკუთრებით აღსანიშნავია მისი მეგობრობა საქართველოსთან, ქართულ მწერლობასთან. ამ მეგობრობის დასტური ნიკოლოზ ტიხონოვის ბევრი ლექსია, — პოეტურობით და გულწრფელობით რომ გვხიბლავს.

ჩვენი მეთიხველებსა და სარედაქციო კოლეგიას სახელით ვულოცავთ ძვირფას იუბილარს ამ ღირსშესანიშნავ თარიღს.

დაე, დიდხანს იცოცხლოს და იწარმოებოდეს საბჭოთა მწერლობის საქეთილდღეობად!

რამდენიმე დღის წინათ აიღა ფერი და უკვე გაბედულად დააბიჯებს ახალი. 1977 წელი თავის სამკიდროში, დადის და ათვალიერებს ქველ კუთხე-კუთხულს. საგულდაგულთვლი ინიშნავს. რაც მის წინამორბედ 1976-ს დარჩა გასაკეთებელი. გულსიყვარით გვიხმენს. ჩას მოველით მისგან არავალბოთ ადამიანები — უმცნეს ჩვენს ნატარს. სურვილებს. იმედებს ოცნებებს არც 1976 წელი წასულა ჩვენგან უსაბედლოდ!

ის იყო ასიათასობით ტონა ჩაის ფოთილი. უფრძენი, მარცვლული ბილი ციკრუსი. მოსტენული რომ მოიწია. წიაღისეული. რომ მოიწია. რომ არათო. ოცნება, გამოგონა. წერა და აწუნა. მრავალი გამარჯვება იზვიდა. ქება და ილილი დამისახუდა...

და მაინც ბევრი რომ დარჩა გასაკეთებელი. ბევრი ოცნება — ფრთაშესახმელი...

ამ ოცნებებით შევხვდით 1977-ს.

მან კიდევ მეტად უნდა ამაღლოს ჩვენი ქვეყნის კერო გვიზავლის სიცოცხლე, ზავი და ბარაქა. სიხარული და ბედნიერება. წგნი და სიღრეა, ზეფონები და მედალოსნები. წარჩინებულნი და ორდენოსნები. გმირები და ლაურეატები. უფრო მაღლა ასწიოს დროსა სიმწიფის და სისხტეაქისა. ამტკიცოს შიშობა. ერთობა. მეგობრობა და მშვიდობა ხალხთა შორის.

1977 — მეთათ ზეფონების მეორე შემოქმედი წელი. დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის მე-60 წლისთავი! და ჩვენც არა გვაქვს უფლება, მთელი ჩვენი შესაძლებლობით, მთელი ჩვენი სულიერი და ფიზიური ძალებს ამოქმედებით არ ამოვუდგეთ მზარო ახალ წელს!

სახელივან. გულმზერაველ შემოქმედებითი შრომისაქენ მოკაწროვებს 1977:

„არც ერთი ჩამორჩენილი!“

„არც ერთი უღისცილონი!“

„ვიბრძოლოთ ჩვენი ოჯახების, სამუშაო უზნების, სოფლის, ქალაქის, რესპუბლიკისა და მთლად ჩვენი საბჭოთა საშობლოს სახელის სიმტკიცისა და ძლიერებისათვის. ღირსეულად შევხვდეთ დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის მე-60 წლისთავს!“

გამარჯვების გისურვებთ. მეგობრებო! გილოცავთ ახალ წელს!

დაე მრავალი კეთილი. მშვიდობიანი. სეგბედნიერი წელი შემოსულეთოს ჩვენს ოჯახებში, ჩვენს საწუვარ დიად საშობლოში!!!

„საქართველოს ქალი“

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის უკვეთიებით საზოგადოებრივ-კოლტურული და მხატვრობით-ლიტერატურული ჟურნალი

«САКРТВЕЛОС КАЛИ»
Ежемесячный общественно-политический
и художественно-литературный журнал
ЦК КП Грузии

მარჯვნიდან. კონსტანტინე სიმონოვი, გრიგოლ აბაშიძე, იოსებ ნონეშვილი

ანან ბახმატოვი
გაქაპრომა

ჩვენ ვიცით, ახლა რა გვაწესდეს დარდად, რა ამბავია, რა ხდება ახლა; დღეს ვაქცაობის სათიშა დაბჭრა, და ვაქცაობაც ნიადგ ვგაზლავს.

ვინ, ჩვენ და შოში? როდის და ვინ აქცა, მაშ, ნუმც გვეჩონია სახლ-კარის ღებნა, — დაგიცავთ ჩვენო რუსულო სიტყვავ, ჩვენო დიალო რუსულო ენავ! გაატარებთ წწინდად და საწუფკარად, რომ შვილიშვილებს ექნე მწსნელ ფარად მარად და მარად!

თარგმნა არნოზ ონელმა

მარინა ცხრტაშვა

ეპიგინი დოლმბატოვსკი

ჩვენ — მოქალაქენი

არ არსებობენ უშუო ქალები, — ქალს თუნდაც მშვენი უჩანს თვალბი... არ არსებობენ, არ არსებობენ, არ არსებობენ უშუო ქალები!

მაგრამ, თუ მართლაც უშუოა ქალი, — ამაში ცაცებს მიგვიძღვის ბრალი: ტლანქი ხელებით, ნაწი ხელებით ქალს ვამაზინებთ, ან ვეფერებით.

ღიბს. არც მეთი და არც ნაკლები, ჩვენა ვართ მათი მოქანდაკენი. ეს ჩვენ აუფუცვით ცრემლით თვალბით, ეს ჩვენ გავუვლეთ შუბლზე დარბი. სამაგიეროდ, რა სიმდიდრეა ოღეს ვალმერთებთ ქალში იდეალს. რა სიმდიდრეა! რა სიმდიდრეა!

ღიბს, არც მეთი და არც ნაკლები: კაცნი ვართ ქალთა მოქანდაკენი!

თარგმნა ნაზი კილასტონიამ

თბილისში რამდენიმე დღე მიმდინარეობდა სსრ კავშირის მწერალთა კავშირის ქართული ლიტერატურის საბჭოს გახვედითი სხდომა. საბჭოს თავმჯდომარეა თვალსაჩინო რუსი მწერალი, ლენინური და სსრ კავშირის სახელმწიფო პრემიების ღაურეიკტი, სოციალისტური შრომის გმირი კონსტანტინე მიხეილის ძე სიმონოვი. საუფელთაოდ ცნობილია საქართველოსთან, ქართველ ხალხთან კ. სიმონოვის მეგობრობა. ჩვენი რედაქციის თხოვნით კ. მ. სიმონოვმა ასეთი სახალწლო სურვიერება დაგვაბარა ქართველ ქალებთან, ეურნალის მკითხველებთან:

„მშურს მთელი გულით მოვულოცო ეურნალის მკითხველებს, საქართველოს ქალებს ახალი 1977 წელი, ვუსურვო ბედნიერება და სიხარული მათს ოჯახებსა და შვილებს.“

ამ სურვილს გულწრფელად უერთდება ყველა ჩემი აზნაწავი. ყველა მოსკოველი მწერალი. ვინც თავი მოიყარა ჩვენთვის ესოდენ საუვარელ, სტუმარმოყვარე თბილისში.“

კონსტანტინე სიმონოვი

თარგმნა არნოზ ონელმა

ლილი
ოქტომბრის
სონიალიტური
რეპოლნიონ
მე-60 წლისთვის
შესასვენებლად

ალექსანდრე ნილნი

ვალენტინა ბოტკოვა

გვიჩო გაუკუტი

მსოფლიოში მუდამ იყენებ სახელგანთქმულ მხედართავერბე, მსახიობებე, სხვადასხვა დარგის მოღვაწეებე, მაგრამ სახელგანთქმული მუშებე მხოლოდ საბჭოთა სახელმწიფოში გვხვდებიან. მათ, როგორც ამ სახელმწიფოს წარმომადგენლებს, მის ფარგლებს გარეთაც იცნობენ.

სკვ 25-ე წროლობის დელეგატე, მოსკოვის აბრეშუმის კომბინატის „ქრანსნია როზას“ მჭსოველი ვალენტინა ბოტკოვა დაცილოდებულა უმაღლესი წოდებით — სოციალისტური შრომის გმირის წოდებით. იგი იყო იაპონიაში, ჩეხოსლოვაკიაში, უნგრეთში, ფინეთში, ბულგარეთში, გერმანიაში, სულა დაკ ქონდა საინტერესო შეხვედრებე, ვაცხოველებულ საუბრებე. ამ შეხვედრებისს უკეთესის დეგობად პროფესიონალური ურთიერთობის მომენტებე, რაც განსაკუთრებით შობამტკუველი იყო. საუბარი ბუნებრივად მიმდინარეობდა... ბოტკოვა თავის მარშრუტს საქოვ დაგვებს შორის იწყებდა...

— მის შეუძლია ვანსაკუთრებით რაციონალურად ააკოს ის მარშრუტი. — ამბობს ვალენტინას შესახებ კომბინატის დირექტორი არკადი დუბინინი.

მართლაც, მთელი ცხოვრებით, ხასიათის ჩამოყალიბებე, პროფესიონალური ცოდნა, ავტორიტეტი და შემდგომი პერსპექტივებე ნათლად და ლეჯერულად გამოიკვეთა ამ გზაზე. სხვათაშორის, არცერთი სპეციალისტი არ უაყოფს მჭსოველ ვალენტინას,

ბოტკოვას ტალანტს. თვით დუბინინი მას უნიჭიერეს ისტატად თვლის. „ვალენტინა ივანეს ასული ინტეიკით პოულუმს რაციონალურ მომჩაობას“, — ამბობს იგი. მაგრამ ცნობილია, რომ ინტეიკა გამოცდილების შედეგია. ბოტკოვას ეს მრავალი წლის გამოცდილება აინტერესებთ მის კოლეგებს და გელისყურით სწავლობენ. ბოტკოვას მუშაობის შესახებ სპეციალური ფილმი გადაღებული. მის მეთოდს ამ ფილმით გულასმით ავირდებიან მეფი და ახალი თაობის მჭსოველებე.

ის ფეიქართა რიგებს შეემატა წარმოებოთათვის მეტად საინტერესო დროს — იცდითთან წლებში. სწორედ მაშინ ეყვებოდა საფუძველი სტახანოვერ მოძრაობას. ახალგაზრდებს, რომლებსაც ვაგლოი მჭინდათ საფაბრიკო-საქარხნო სწავლება, ახასიათებდათ ინიციატივა და ენთუზიაზმი. ბოტკოვა იგონებს, „ძალიან მაღე ვიგრძენი წარმოებაში თავი დაწერებულიად, პასუხისმგებულად, ნათელი წარმოდგენა მივიდე საკუთარ შესაძლებლობებზე“.

იგი თავდაპირველად ოთხ დაზგაზე მუშაობდა, შემდეგ ექვსზე, შემდეგ ათზე. ეს ითვლებოდა მექანიკურ დაზგებზე მუშაობის ზღვარად.

ბოტკოვას უძვეველი ღირსება ტექნიკისა და მისი სიძველების ათვისება. „ტექნიკისაკნის ის თხოულობს უველფერს“. — ამბობენ მის შესახებ სპეციალისტებე. ომის დროს, როცა კომბინატდან კაცებე ფრონ-

ტზე წაიღენენ, მან შეისწავლა ოსტატის თანამეშქის საქმე, რათა საქსვი დაზგებე წესრიგში მჭინოდა.

მაგრამ, რა თქმა უნდა, ტექნიკის ცოდნა და მაღალი პროფესიონალური ზრკონება ვალენტინა ბოტკოვამ გამოამქვანა ახალ ტექნიკურ აღჭურვილობაზე გადასვლის შემდეგ, როცა „ქრანსნია როზა“ თანამედროვე ვაიდაზე გარდაქმნა, მექანიკური დაზგებე ავტომატურით შეიცვალა.

„ქრანსნია როზა“ იმტომ ითვლება კომბინატად, რომ აქ ხორციელდება მჭარტული ციკლი — ნელელედან შვა პროდუქციადე, კომბინატის აღჭურვილობა საქსოლი საწარმოდან ელექტრონულ-გამოთვლითი ტექნიკის გამოყენებით დაიწყო.

შარმწინი, ნოემბერში ვალენტინა ბოტკოვას სახელმწიფო პრემია მიეკუთვნა. პრემია მან ღიდე შრომის ნაყოფიერებასთვის მიიღო ექსპერიმენტულ ენაზე, სადაც 114 საქსოლი დაზგაა, ესე იგი, „ქრანსნია როზას“ მთელი დაზგების 12 პროცენტი. სამუშაოს პროგრამა აქ ელექტრონულ-გამოთვლითი ტექნიკის დახმარებით ხორციელდებოდა. მთავარი ამოცანა იყო შრომის ნაყოფიერების საგრძნობე ამაღლება.

ესპერიმენტმა გაიმარჯვა; ბოტკოვას მარშრუტმა დაზგების სამ შორის, სადაც ვალენტინა 72 დაზგას ენახებოდა, მთავარი როლი შეასრულა. არ არსებობს ჩვენს ქვეყანაში საფეიქო მრეწველობის მუშაკი, რომელმაც არაფერი იყოლეს „ქრანსნია

როზა" ესპერიმენტული უბნის შესახებ, არ გავიწივს ვალენტინა ბობოკას სახელს. ერთ-ერთი ფოტოგრაფიონი ჩოდა, რომ ეკრავით ვერ შეძლო დავიჭრა და ფირზე აღებულა მჭოსველის დაშასათაფე-ხელი ესტრი, რომლითაც იგი აერთოვს ვაწ-ველიტ ძაფს. ბუერის მხახვან სპეციალის-ტები ახლებდნენ, რომ ძაფის წყვეტის ლე-ვიადიას ბობოკა პრეფისონალური ხე-ლოვნებით ასრულებს. როგორც ისინი ხსნიან, ტალანტი მართო სისწრაფით ი არ მელავდებდა, არამედ პროექტის ღრმა ვაგებით. საწარმოო რიტმის ბუნებ-რივ შეგრძობებასა და გამოვლილებას აღქმის დიდი უნარი და გულისჩვიერება ემტება სადებილოტები ამ მოვლენას ტექნიკურ კოდნას უწოდებენ, თუმცა ბობოკას მარ-ტო მთელენ და ნიჭირ მჭოსველად ეს არ უღიანს, არამედ ზოიწხვე მჭოსველ. მისი ასეთი შესავსების საფუძველს, ერთი მხრივ შრომის წაყოფიერება და შრომის საუკე-ფისო შედეგი ვაძალეს.

— თითქოს არ ჩქარობს ვალენტინა ივანეს ასული, და სულ კოტა 115 პროცენ-ტში მანიც ასრულებს გეგმას. — ამბობს კომბინატის დირექტორი. ბობოკა პრეფერ-სული აღმამინა თავის საწარმოო და პრო-ფესიონალურ საქმიანობაში. ვალენტინა არ იწინებს თავს ტექნიკური ერთეულით. ბინაში, წვივის თაროებზე სპეციალურ ლი-ტერატურაზე უფრო მეტ მხატვრული ლი-ტერატურა უწევია.

მანქანა-დაზარალები ზედმეტადი ცო-დნის იგი ხსნის და დაზებვის გამართვის გა-დოდლებით და ჩეს ხეციალისსკა ექ-სადიკოგური გულღობით, რომლებიც დად-გვის ეს ახალი დაზებები „ქრანია როზაში“. საფეიქრო საჭმეში ყოველგვარი თანამედ-როვეობისადაც ქეშობრება ინტერესმა იგი ახალი ფორმაციის მუშად აქცია.

გარეგნულად ქეშობრებულ უბანი კოტათი გამოირჩევა სხევისგან. განსხვავე-ბას ვერც იო ამჩნევენ და საქმეში გამოკ-ვლილი აღამიანებიც კი. იგივე ვანაშობა, იგი-ვე კონდიტორი, მჭოსველისთვის სპორი ტექნიკატურა, 22-24 კრასულა სიბობი, სა-თანალო ტენიანობა და აი კიდევ, ელემტრო-ნული მოწყობილობა...

ცენტრი, თვალსაჩინო ადგილას, სხვა-დასხვა ფერის ვანაშობა (ტალანტი). წითელ ფერი აფორიხებს, რომ ძაფი ვაწყდა და დაზგის მიმერსაც მიუთითებს, სადაც მ-ზობი ეს მარცხი; ვეთოლი ფერი საერთოდ ძაფის ვაწყვეტას ვამცნობს, მყვანე — ვაკტივობებს, რომ ქსოვილი მზად არის; თეთრი სივანის იძლევა ისტატის თანა-შემშის ანდა დაშმამარ სპასხურის გამოსა-ძახებულად.

საინფორმაციო — გამოთვლითი ცენტრი ესპერიმენტულ უბანზე იძლევა ვანუწყვე-ტულ ბიბეტურ ინფორმაციას საწარმოო პროექტის მსვლელობის შესახებ. მიმდინა-რობის დეტერმინაცია — ერთი მივითვ-ნება ტექნიკოლოგის კომპეტენციას, მეო-რე — მჭოსველის, ისტატის თანამეშე-

სას ან დირექტორისას. აქ მთელი სიღრმით გამოვლავდა ვალენტინა ბობოკას ხასი-სი. მან ცხადდ შეიგინა, რა დიდი მნიშ-ვნელობა აქვს ამ ელემტრონულ თვალს და მიიზიოვია, რომ ეს ტალბო დაიკის დაზ-ვათა რიგის ორივე მხარეს. მაშინ მჭო-ველი ყოველი ადგილიდან კარგად აღი-ხავს, რა ხდება მთელ უბანზე. ბობოკა შეიტანა კიდევ წინადადებები ელემტრო-ნულ-გამოთვლითი ტექნიკის გამოყენების თვალსაზრისით.

ერთზე ბობოკა მივიდა დირექტორთან და უთარა: „ვადმოიყვანეთ ჩემს ცვლში ალბერტი“. სოციალისტური შრომის გმი-რის, სახელმწიფო პრემიის ლაურეატის ვალენტინა ბობოკას ქმარი ალბერტი ის-ტატის თანაშემწეა. იგი დიდი ხანია კომბი-ნატში მუშაობს. ტექნიკისადაც მასაც დიდი შინაგანი სწრაფობა აქვს, მწვინდ, საქმის მოდინი, ბრწყინვალედ შევძლია ახალი მოწყობილობის ვამართვა. ესპერიმენტულ უბანზე ბობოკა 3 წეებისაგან შედგება, აქედან ერთი მჭოსველია, მეორე — ისტა-ტის თანამეშევე, მესამე — ვაწყვეტელი. მთავარი როლი მჭოსველს ეკუთვნის, მასზეც ვამოყვებულე ბობოკის წევრთა გამო-მუშავებებს. ასე და აშვარავ, ალბერტ ბობოკის ბრავდის გამომუშავებთან თვე-ში 115 პროცენტი — დაახლოებით 300 მა-ნების იღებს.

ბობოკეების შვილები შშობილია კვალს როდი ვაყვენენ. უფროსი შვილი ვლადიმე-რი 28 წელია. იგი ვამომჭვებდა მუშობის ატალიტში. უმცროსი ალექსანდრე რადი-ოტექნიკით არის ვატაცებული, ინსტრუტ-ში აპირებს შესვლას, სადაც სრულყოფს თავის ცოდნას რადიოსაქმეში.

საინტერესოა, რომ ვაზების, რადიოს, ტელევიზიის კორესპონდენტებთან სუბ-რისას ვალენტინა ბობოკა ოფიციალური პირის შთაბეჭდილებას ახდნის. სულ სხვაა იგი ქსოვისას, შეიძლება ეს აიხსნას იმით, რომ იგი ღელავს, მოიიდებულა. თუმცა, საზოგადოებრივ საქმიანობაში მონაწილე-ობა მას ეხმარება ღირსებულ იგრძნოს თავი. იგი საუთარ აზრს მასველონიერად ვამოხატავს, არ ერიდება საუბრის ვაცე-პის ძნელ კითხვებზე, შოსაპირისადაც მუდამ თავისხანია, გულწრფელი, უბრალო და ყურთმადილი. მას ხშირად უხედავ სიტ-ყვით ვამოსვლია საშფო სკოლაში და სა-წარმოო-ტექნიკურ სასწავლებელში. ეს უფვე სულ სხვა საუბარია. რაც უფრო ახ-ლია პროფესიათთან, მით უფრო ბუნებრი-ვია იგი.

სამუშაო უბანზე მას შინარული გარეე-ნობა აქვს. აქ თითქოს ისევე მუდროდ ვრძნობს თავს, როგორც ოჯახში. თეთრ-კონსობიანი წითელი თავსაფითი, ასეთივე მოსაფორთია და სათვალეებით დასახლები-სკავს.

მას თავისი მარშრუტი აქვს დაზგებს შორის. ეს მარშრუტი ნამდვილად გმირ-ულია.

თვალსაჩინო ბობოკა

წალფე კრუხაკია 1912-1914 წლებში რუსეთის სოციალ-დემოკრატული მუშათა პარტიის სოციალისტური ცენტრიდან მი-მორყნას აწარმოვდა რუსეთის პარტიულ ორგანიზაციებში. ინდოიონდელ უბის წო-ვარში მას ასეთი მისამართი აქვს ჩანარულ-ლი: „ვოლოდის გუბერნია, ველიკი უსტი-ვერი (ალბომა ბაქისისის), ანა ვსისლი ასულ პანიფის, გეორგიევსკია № 2“.

მას შემდეგ, რაც აქ დიდის როსტოვიდას ვადმოსახლებული, რსდმ (ბ) ბაქის კო-მიტეტის ერთ-ერთი ხელმძღვანელი — ალიომა ჩავაბრძე დაბნავდა, სწორედ ამ მისამართს მოსვებდა დუქარავა ვოლო-დის გუბერნიის ვანდარბოს „ტარადაც კრე-ბები, ვანსაკუბრებით გეორგიევსკიას ქუ-ჩახზე, №-2-ში, პანოვას სახეში“. ასეთი ცნობები მოიღოდა ოზბარქის საგუბერნიო ცენტრში, 600 კილომეტრის დაშორებულ ველიკი უსტიველიან. ამას დაემატა ახალი ცნობა: „მოქმედებდა რსდმ (ბ) ველიკი უსტივეის ჩგუფი“, რომლის მოვლენა-ობა არა თუ აღსადა, არამედ ვადასდა ვე-ლიკი უსტივეის საზღვრებს“.

ჩრდილოეთის ბაჭყალიანი თოვლი ვერ ას-წრებდა პანიფის ფიცრული სახის ზღურ-ბლიან მთავარად იოვანეს ნაკვალევის პლანს. დიამეტრ დროს ალიოშისთან მო-დილდენ ველიკი უსტივეის ჩგუფის წვე-რები: ვლადიმერ ანტონიფევი, ნუმი ანკე-ლოვიჩი, კლავდია ნიკოლევა, ელენე ლე-ონინევა, ალექსი და ანრია ანტონიფევი, კიროლ შუტო, ვლადიმერ მოლოდინი, მიხეილ ვეტროშინი და სხვები, რომლებიც შემდგომ აქტიურად მონაწილეობდნენ ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის ვანაჭრებისა და საბჭოთა ზელისუფლების ვანაჭრებისათვის ბრძოლებში.

ვადასახლები ამ სესხიან წლებში ისინი ალიომა ჩავაბრძის ხელმძღვანელობით ეუფლებოდნენ მარქსიზმს, აწყობდნენ ურ-თიერთობამარბების საღაროს, იხდნდნენ წიგნებს, ვაროვენდნენ ფულს ვაზთე „პრავდის“ ფონდისათვის და მისიკების აყავებელი მუშების დასახლებულად, მიმოყრია ჰქონდაი საზღვარგარეთ მყოფ ცენტრთან და ადგილობრივ ბოლშევიკურ ორგანიზაციებთან.

შუაში კლავდია ნიკოლაევა

ერთ-ერთი მთავანის — კლავდია ნიკოლაევას ბიოგრაფიაში ვითხოვლობთ, რომ პეტერბურგის რევოლუციური გამოსვლებში აქტიური მონაწილეობის გამო ელოჯის გუბერნიის ვადსახლებულ კლავდია ივანეს ასული ველიკი უსტიუგის მისივლის მჯორე დღეს გაეცნო საზოგადოებრივად მოსახლებულ ამხანაგს, რომელიც ამავე სახელში ჩხოვრობდა: ეს იყო პ. ა. (ალთომა) ჯაფარიძე — ბაქოს ბოლშევიკების ერთ-ერთი ხელმძღვანელი, განათლებული მარქ-

სისტი. მან დიდი გავლენა მოახდინა ახალგაზრდა რევოლუციონერი ქალის მარქსისტული მსოფლმხედველობის ჩამოყალიბებაზე.

ველიკი უსტიუგის ვადსახლებიდან პეტერბურგში დაბრუნებულ კლავდია ნიკოლაევა აქტიურად მონაწილეობდა ჟურნალ „რაბოტნიკის“ გამომცემის მომზადებაში.

რევოლუციურმა ბრძოლებმა კლავდია ნიკოლაევა და ალიომა ჯაფარიძე კვლავ

შეხვედრა ერთმანეთს. იმპერიალისტი რეჟიმის საწინააღმდეგო პროპაგანდის უწყვეტი პეტერბურგის ნიკოლაევა და თბილისიდან — ჯაფარიძე 1916 წელს კრასნოიარსკის მხარეში გადასახლეს. შეგნებარე რევოლუციონერი ქალი ვადსახლების ადგილზე, ენისის გუბერნიის სოფელ კაზანონოში სათავეში ჩაუდგა პოლიტიკურ ვადსახლებულთა კოლონიას.

კაზანონიდან ენისის ვადსახლებულთა რიგებში, ანგარისპირეთში სამუდამოდ გადასახლებულ ბელაჯარულ რევოლუციონერებთან — ნიკოლოზ დიმიტროვის (გიორგი დიმიტროვის მამა) და სტოიან დედოფთან ერთად სასჯელს იხდოდა თბილისიდან „გაემიგრებული“ ალიომა ჯაფარიძე. 1916 წელს ცხოვრების მძიმე პირობების შედეგად გარდაიცვალა ვადსახლებულთა შუადი დიმიტროვი.

... რამდენიმე ხნის შემდეგ, რევოლუციონერ ნავროცის დღეობის გამო კლავდია ნიკოლაევამ კაზანონის პოლიტგადსახლებულთა სამარტისტო დემონსტრაცია მოამზადა, რომელიც უნდა შეხვედროდა ანგარისპირეთიდან მომავალ გემს, რომელზეც გარდაცვლილი ნავროცა ესვენა. დემონსტრაცია მოულოდნელად გადაიდო. კოლონიის წევრებმა შემდეგ გაიგეს, რომ ამ გემს ფარულად მიჰყვებოდა ვადსახლებულთა ადგილიდან გამოქცეული ალიომა ჯაფარიძე.

კლავდია ნიკოლაევამ წარმატებით შეასრულა რსაშმ (ბ) კრასნოიარსკის საზოგადოებრივ კომიტეტის დავალება. პოლიტგადსახლებულთა არ გაიგებინა ამ გემს, რომელზეც ნავროცის ნეშტი ესვენა, რათა პოლიციელთა უფრადლება არ მიეცათ და მით არ ჩაშლიათ იმიბიძიდან ჯაფარიძის გაქცევა.

თებერვლის ბურჟუაზიულ-დემოკრატიული რევოლუციის შემდეგ კლავდია ნიკოლაევა პ პარიის პეტროგრადში, ფინეთის ვაგზალზე დიდი გულისუფრო იმგენდა ელადიმერ ილიასძე ლენინის ისტორიულ სიტყვას — ბურჟუაზიულ-დემოკრატიული რევოლუციის სოციალისტურ რევოლუციის ვადსახრდის აუცილებლობის შესახებ. რამდენიმე ხნის შემდეგ კი კლავდია ნიკოლაევა რსაშმ (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მიერ გამოცემული ჟურნალის „რაბოტნიკის“ რედაქტორად დანიშნეს. როგორც ცნობილია, „რაბოტნიკის“ ივლისის მულტონარ დღეებში გამოაქვეყნა ვ. ი. ლენინის ცნობილი სტატია „სამი კრიზისი“.

1924-1925 წლებში ვ. ნიკოლაევა საკავშირო კ (ბ) ცენტრალური კომიტეტის ქალთა განყოფილებას ხელმძღვანელობდა, 1936 წლიდან სოცოტლის უკანასკნელ დღემდე (1944 წ.) პროფკავშირთა საკავშირო სამუშაოს მდინად მუშაობდა.

საკვი ქსენი და ეთიპ პუჩი

როგორც ცნობილია, რუსული პოეზიის მწვერვალს — სერგეი ესენინის გემდრო მეგობრობა და პატივისცემა ატარებდა თავისი თაობის ქართველ მწერლებთან. გალაკტიონ ტაბიძე, ტიციაჩ ტაბიძე, პაოლო იაშვილი — აი მეგობრები, რომლებიც გულმგურვალად ხვდებოდნენ სერგეი ესენინს თბილისში. მათს მეგობრობაზე მთელი წიგნის დავწერა შეიძლება.

დღეს მკითხველებს ვთავაზობთ ერთ თავს ევტერაბი ჟურნალისტის ნიკოლოზ ვერბოვიკის წიგნის („შეხვედრები ესენინთან“ გამომცემლობა „ხარია ვოსტოკა“, 1961 წელი) ერთ თავს.

„ხუთი „ხარია ვოსტოკა“ თანამშრომელი ნიკოლოზ ვერბოვიკი 1924-25 წელს თბილისში მყოფ სერგეი ესენინს მასპინძლობდა. იმ წიგნის ერთ თავში („თბილისი მღერის“) ჟურნალისტი მოგვითხრობს, რა მღელვარებით გადმოჰყურებდა ნარიყალდან სერგეი ესენინი ერთ დღიას თბილისს...

— აღარ შემიძლია... დავიღალე! — თქვა ბოლოს ესენინმა და პუშკინის სკვერის სკამზე მძიმედ დაშვა. — განაპურა ამ ხმებმა! არ შეიძლება სადღე წავიდეთ, სადღე სურეშ და სივრცე იქნება?

სარაფში ჩავედი. ერთ მაგიდას ჩემი მეგობარი — ჟურნალისტი შაქრო ბურუსრაშვილი უკვდა. შაქრო ნაღდი თბილისელი, ზემო კახეთის მკვიდრი, ახალგაზრდა გომობრული დათვივით „კობჩა“, ხარისით ჯოუჭი და თბილისური მარტოვით კვიმატი კაცი იყო. მყოცნებე გახლდათ, თანაც ამ სარკარი ქალაქის ყოველ კუთხე-კუჩქულს იცნობდა.

— მოხბედე, მეგობარო, — ვუთხარი, — ესენინს ამ ხმაურისაგან ყურთამასხმა აღარა აქვს. ლამის ირწმუნის, რომ თბილისის მხოლოდ ყვირილი შე-

უძლია. მიხსარი, სად შეიძლება მწვილი, ბრძნული სიმღერა მოისმინოს კაცმა?

— წამოდი, მე გირჩენებთ თბილისის ამღერებულ და კეთილ გულს, — ვუთხრის მაჭრობი.

სარდაფიდან ამოვედი და მტკვრის ნახილს გავყვებით. მალე ერთ უშნო სახლიან შეჩერდით. შიგნიდან სიმღერის ხმა შემოგვხმა. შაქრომ კარს ხელი ჰკრა, და ჩანებულეულ თიანში შევედი.

მარჯვენა კედელს ორფეხა მაგიდა აკვეროდა. ტახტზე ძველი ხალიჩა ეფინა და მუთაქები ელაგა. კუთხეში მიდგმულ ტაბურეტზე ვედრო იდგა.

ამ ღარიბეულ თიანში უჩვეულოდ ჩანდა კედელზე გაბეღული ხელით დახატული შოთა რუსთაველის პორტრეტი და თიხის ქოთინებში ჩალაგებული თეთრი ყვავილების თაიგულები.

შუა თიანში საშუალო ტანის თეთრწვერა, ხანში შესული კაცი იდგა. იგი მშვიდი, ჭკვანი და კეთილი თაფლისფერი თვალებით შემოგვეყურდა.

ეს იეთიმ გურჯია იყო — საქართველოს სახალხო მომღერალი და სახალხო პოეტი.

იეთიმმა თავი დაგვიკრა და ისევე სიმღერა წამოიწყო. იგი მღეროდა და თან ჩინებულის სიმებს აედერებდა.

მის წინ, ტახტზე, კედელს მიყრდნობილი სამი ჰაბდა იჯდა. ისინი თვალს არ ავიღებდნენ მოხუცს და შოგადამიგი იმეორებდნენ სიმღერას. თუ რაჭ შეეშლებოდა, მასწავლებელი რატაკე შეფინის ბაკუნით შეაჩერებდა და თითონ გაიმეორებდა ძნელ ადგის.

ჰაბურები ზეპირად იხსობებდნენ იეთიმს ლექსებსა და მელიდიებს. ის ამბობდა:

— თუ ცუდად შეთხზავ რაიმეს, ყოველთვის შეიძლება გამოასწორო. წიგნი დაბეჭდილს კი აღარაფერი ემეველება.

აქედან, ამ სენაიდან, მოხუცი მოწიგნის სიმღერები მთელ ქვეყანას ეფინებოდა ბაზუაწერას ბუშმულივით — ცხოვრების ქარი არც ადგის ურჩევდა, არც მიმართულებას: — აიტაკე, ვისაც ესურდეს, აიღე ამ პაწკურსიტელა თესლეტიდან გაახარე სიყვარულის, სილამაზისა და სიბრძნის ყვავილები!

იეთიმს სუსტი, ოდნავ მორთოლვარე ხმა ჰქონდა, მაგრამ მოხუცი ისე გულთითადად, თითოეულ ბეგრას ისე სათუთი სიყვარულით მღერობდა, რომ დატკბებოდი, უნებურად მოვიწყობოდა აკყოლოდი მის ხმას, გემღერა მისი ღრმასზროვანი და მშვენიერი სიმღერები.

სიმღერა რომ დაამთავრა, დაგვხსნო, როგა შეიტყო, რომ სტუმართა მოხსნის ცნობილი რუსი პოეტი იყო, დინჯად

გამოხდა კამაყოფილება; კუთხეში მოხდა გმულ ლეხით სავსე ოქს ხელჩამსწყოლო, ჩამოგვისხა და გვითხრა:

— ჩარი პოეტის შესვედრა ფოლადისა და კაჟის შეხვედრა, სინათლესა და სიბობს შობს!.. რუსული ცუდად ვიცი, მაგრამ პოეზიის ენა აკვლიან ერთი. ჩემს ძმას ვთხოვ, რაიმე შეგვიკითხოს! — და გვიხდებოდა მიუტანება ესენინს ჭიკა. ესენინი წამოგდა, ერთხანს დღმდე. მეტი სიმღერა წამოიწყო: «Есть одна хорошая песня у солдушки»...

ეს სიმღერა ჯერ არც გამეგონა და არც წამეგვისა. სიტყვებმაცა და მელიდიამაც საოცრად ამაღლევა...

მასპინძელი თაწარულეული იდგა. — კბრა მოყვნა! — უფე წამობდა მან და ფეხი კარსა ჰკრა. — შეხედო, რა კარგია ეს ქვეყანა!

თვალში მშვენიერი სანასაობა გადავეშალა:

ჩამავალი მშით შეფერილი ქალაქი იწვა ჩვენი ფერითით. საბლები, კლდეები და ხეების გრძელი ჩრდილები მილურჯო ბურუსში გახვეულიყო.

წუთიც და, მზე ჩასვენება, ქალაქი წყვიდაბმა მოიყვა. საბლები და ქუჩები რამდენიმე წამით თვალთავან გაქრა, მაგრამ თანდათან ავა-იქ ყვითელი სინათლები ამოცანებოდა.

ზემით კი ვარსკვლავები აენთო. უცნე მოიჭრა ცა ვარსკვლავები, გვერდობობდა, ვარსკვლავები კი არა, ქვემოთ მოცინებდა სინათლები ანარკვლია.

ესენინი თვალს ვერ წყვიტდა ამ მშვენიერ სურათს — თბილისი განაგრძობდა ცხოვრებას, ფხიზლობდა, ისევ და ისევ მღეროდა და ერთ უჩანამაზსა და რთულ საკრავივით ჯდებოდა.

ვრეულ აივებზე ჩრდილები შეინძრა, ფანჯრები გაიღო გრილი ნიავის შესაბეჭებლად.

სულ აბლოს, გაღებული კარიდან მოველ ვარსკვლავიან ცას მოქვიწყთა ომაზიანი და შესხატებულეული სიმღერა.

იეთიმ გურჯმა ცოტა ხანს უსმინა, გაიღიმა და ესენინს უთხრა: — ყველა სიმღერა კარგია, თუ გულიდან ამოიღოს.

ცოტა ხნით გაჩუმდა და დასძინა: — დავით მეფე ტრახახობდა, ყველაზე მეტად ღმერთს ჩემი სიმღერები მოსწონსო. ოღმერთს ზემოდან გადმოსივდა, თავი გაიჭინა და ბრძანა:

— დამიხედეთ ერთი, როგორ გაყოყორებულა!.. ჭკობის ბაკაყიც შენზე უკეთეს ყიყინებს! მხე, ხა თავგამოდელი იმ ცილობის მასამოვონს!

და მაშინ დავით მეფეს შერცხვა.

ინებე ეს გულმურყვილო, მაგრამ ღრმა შინარსით აღსავსე ლეგენდა მოგაფიქრებდა მერე ესენინს, როცა წერდა: ...Мыру нужно песенное слово неть по-свойски, как лягушка...

მკვლევარი

1956 წელს ქ. მაგაღანის ნავსადგურს მიაღდა გემი „ფელიქს ძერეინსკი“, რომელშიაც კომკავშირის საგზურით ახალგაზრდა მშენებელთა და გეოლოგთა ჯგუფი ჩაიყვანა.

მისი შემადგენლობა ნამდვილად ინტერნაციონალური იყო. ხალხთა ძმობისა და ჭეშმარიტი მეგობრობის ზეიანი ვადაქცა მაგაღანში ახალგაზრდა ენოვნიასტთა ჩახვლა. ახალჩახვლები ფიცს დებდნენ, რომ მამათა ტრადიციების ერთგული იქნებოდნენ, საქმით დაამტკიცებდნენ, რომ ჩრდილოეთში შოვიდნენ არა მხოლოდ რომანტიკის გულსათვის, არამედ შრომისათვის, აქაურ ბუნებრივ სილამდრეთა ასაივისებლად. მათ შორის, ვიცე კომკავშირის სახელთი დედად ფიცს იყო 22 წლის ირინე მალრაძე. ირინე სიმონის ასული მალრაძე 1933 წელს დაიბადა ქ. თბილისში. 1952 წელს თბილისის მე-3 საშუალო სკოლა დაამთავრა და სწავლა ტოპოგრაფიულ ტექნიკაში განაგრძო. ირინეს რომ ჭკობით, რატომ აირჩიე ტოპოგრაფის სპეციალობაო, ვიპასუხოვ:

„ღაბრკობები და სინდონები ყოველ წუთს თან ახლავს ტოპოგრაფის ცხოვრებას, მაგრამ ეს პროფესია მაინც საინტერესო და მიმოიდეგლია. მუშაობის პროცესში მოგზაურობა გვიბოძა, შენს თვალწინ იშლება ბუნების ნაირფერო სურათები. ეს განვიტებს სიამოვნებას, ვიქნის სიმშუდრეობეს, სიმშვიდეს. ტოპოგრაფი უკვლავ შეტად გამოკვლევს ადამიანის ინდივიდუალობას.“

ირინე ტექნიკაში სწავლის პერიოდში კარგად უთავსებდა ერთმანეთს სწავლასა და სპორტს, იგი საქართველოს ახალგაზრდა კალათბურთელ ქალთა ნაკრების წევ-

რი იყო. ფიზიკური წრთობა ძალიან დიდი მარა მაგაღანში — მკაცრი ბუნებრივი კლიმატისა და სხვა სინდონების მხარეში.

ირინემ 1958 წელს დაამთავრა ტოპოგრაფიული ტექნიკაში და დაიწყო ფიქრი და მოუყოლებელ საქმიანობაზე. ეს ის პერიოდი იყო, როცა ზენი ქვეთის უკიდურესი ჩრდილოეთის დაბები და ქალაქები მუშაბელთი ახალ შეცხებას მოითხოვდა. ირინეს ბევრი არ უფიქრია და პირველი გამოცხება პარტიისა და მოავრობის მოწოდებას, გადაწყვიტა საშუალო მაგაღანში წასულიყო. ისინი ექვსნი იყვნენ, ექვსი ქალაზიელი საქართველოდან, რომლებმაც გატებეს მშობლების წინააღმდეგობა და საშუალო წავიდნენ მაგაღანში.

„ტრანსციბირის“ ექსპრესია „მოსკოვოვლადიოსტოკმა“ მგზავრები შორეულ აღმოსავლეთში, ვლადივოსტოკში ჩაიყვანა. აქ მათ ელოდა გემი „ფელიქს ძერეინსკი“.

მაგაღანში ცუდი ამინდი დაუვდათ. ცა შავ დრუბლებს დაეფარა, მიუღი დადე გადაღრებად წვიოდა. ტრანსპორტის მოლოდინი ნავსადგურში დიდხანს მოუხდათ ცდა. მგზავრობით დაღლილ-დაქანცულებს, წვიმით დასკვებულებს და სიცოცხთ გათოშობებს ფეხზე დგომა უჭირდათ. საღამოს, როგორც იქნა, გამოჩნდა სატვირთო ავტომანქანა, მგზავრები მანქანის ძარაში ჩასხეს და ქალაქისაკენ წაუყვანეს. მანქანა ორსაბუღლიანი შენობის წინ გაჩერდა, ეს ახალბოსულია დროებითი საერთო საცხოვრებელი გახლდათ. იმ დამეს ჩასულებმა კარგად მოსიყვნეს. დამოავრად ხანცერლივი და მომაბეზრებელი მოგზაურობა, ირინესათვის სრულიად უცხო და ახალი ჩაკოტურის ცხოვრება დაიწყო.

შორე დღეს ახალბოსული მაგაღანის მოშენდილმა ცამ და შუმე გაახარა. შენობის ფანჯრებიდან ირინეს თვალწინ ბურქნარია და ბალახეულით დაფარული მთავორები, მშენებარე ქალაქის — მაგაღანის ღამაში პანორამა გადაიშალა. ირინეზე განსაკუთრებული შთაბეჭდილება მოახდინა თეთრმა ღამეებმა.

დადგა საშუაოზე ვახვლის დრო. „დალსტრისი“ კადრების განყოფილება, სადაც უნდა გამოცხადებულეყვნენ, ქალაქგარეთ იყო. ირინეს შემდგომი შრომითი საქმიანობის უბედი იქ უნდა. გადაწყვედილო. მორიდებობა და მღელვარებით მივიდა გოგონა კადრების განყოფილებაში. აქ გულთხოვად მიიღეს. განყოფილების გამგეს მოუწონა მისი თავანაზობა, ჭკობა, სიადი და მოხვედი, რომელი სასწავლებლები დაამთავრა, ვაქცე თუ არა მუშაობის გამოცდილება. როცა ირინემ ყველაფერი უკაზო, მისმა სინაზემ დააფიქრა საპასხდილი; მზროლი საქართველოს შეიღს აქაურ მკაცრ ბუნებრივ პირობებში შრომა და ცხოვრება გაუჭირებდაო. ირინემ გაუფანტა ექვები, და ყველაზე შორეულ და მწელ უხანზე მოითხოვა წასვლა. ირინე იქ განაწესეს ტოპოგრაფად. მას საბადოების რუკებისა და ნახაზების შედგენის მეტად საინტერესო, მაგრამ მწელი და ამავე დროს დიდად პასუხაგები საშუაოები მიანდეს. ირინე ხალხით დათანხმდა ამ საშუაოს და ხელმძღვანელობასთა გაუფრმა შრომითი ხელშეკრულება, მიხლო ავანის და გეოლოგების მცარტიცხოვან ჭგუფთან ერთად გაუდგა ზგას.

ზგა გრძელი და დამპიცველი იყო, მგზავრებს ასობით კილომეტრი ჭაობიანი და მიუღვამელო მთავორიანი ადგილები უნდა გაეკოლო. ცხენებითა და ფეხით მომავალი ტვირთი უჭრით მიქნობდათ.

სახაშო ნანაკი მომზიბეული ადგილას მდებარეობდა. ენერის ბურქებითა და ბალახით ამწვანებულ არც თუ ისე დიდ ზეგომელო მთავორიანი ადგილები უნდა მოეპოვებინათ. ჩრდილოეთის წუნაჭი ზეგებს შორის მრგვალი მორბებისგან ნაგები ხის ქობი იდგა, მისგან ცოტა მოშორებით,

ლუგოვი რეკლამა

დაბალი ბუჩქნარი დაფარული მაღალი მთის ძირის თუჩად ანათებდა წვიმისა და მზისგან გახუნებული ორი დიდი საველე კარავი. ერთ კარავში მუშები ცხოვრობდნენ, მეორეში გეოლოგების ხელსაწყო-იარაღებსა და მკურსაო-იარაღებს ინახავდნენ. ხის ქოხი ქალების საცხოვრებლად იყო განკუთვნილი. გეოლოგთა ქვეშა დაიდი წვალებით შიდა-წია ბანაკად.

უფროსად იმ დროს რუკოვკაში განთქმული გეოლოგი ვალდემირ ალექსის ძე ტრტუკ იყო. გეოლოგიურ განყოფილება ტოპოგრაფი გალინა გობარჩოვა ედგა სათავეში. მათ ღრინებულად ჰქონდათ მოხვედრილი ავტორიტეტული მუშათა შრომის, მათ სასაბუნდოდ უნდა ითქვას, რომ განსაკუთრებული გულთბილობით შეხედდნენ საქართველოდან ჩასვლებს, დიდი შრატუნელობა გამოიჩინებდნენ, რომ ცხოვრებისა და შრომის წინამძღური პირობები შეექმნათ შიგნით საქართველოს წარვანადგინებისათვის.

ირივე ისეუბრა გალინა გობარჩოვას, რომელსაც რუკოვკაში მუშაობის საგნად გამოცდილება ჰქონდა. მისგან ირინემ ბებერი რომ საინტერესო შეიტყო რუკოვკაზე, აღვივებდა მკვიდრ მოსახლეობას, ტრავიხა და ტუნდრის ოქროს მდიდარ სახაღებრზე; სულ სხვა თვითონ დაინახა ჩრდილოეთით თეთრი დაბლობისა და უჩინოიანი ველები მისგან კი არა, ბავშვურ ოცნებებში რომ ისახებოდა, არამედ ნამდვილი მკაცრი და მრისხანე ჩრდილოეთი, რომელიც თავის წიაღში აუჩაცხელ ბუნებრივ სიმდიდრეს ინახავს.

კეთილ და გულისხმიერი ხელმძღვანელებთან შეხვედრამ გულში სიძნელების წინააღმდეგ ბრძოლის სურვილი ჩაუხახა, შრომით წარმატებების იმედი ჩაიფიქრებდა. გობარჩოვამ ირინე შეტყუა ჩაიქვინა ტოპოგრაფიად, დახმარებდა ათი მუშა მიამარგა და ოქროს სახაღებრზე სამუშაოდ მიავლინა. ირინეს თავიანთი საქმიანობა ოქროს სახაღებრის ფოტოგრაფიება, ნახსენებისა და რუკების შედგენა იყო.

კომპაჯირითაა ქალიშვილმა მჩქევნად მუშაობა გაიწაღა, დიდი მონდობითა და საქმის სიყვარულით ასრულებდა მინდობილ დავალებს. მისი ნაშრომებია სიზუსტითა და ფაქტობრივობით გამოირჩეოდა, ამიტომ ყოველთვის განსაკუთრებით ძნელ და პასუხისმგებ საქმეს აწარმოებდა. გადიოდა წლები. დაუცხრომლად შრომობდნენ ახალგაზრდები, მარგან ბოლომდე ყველამ ვერ გაუძლო ჩრდილოეთის მკაცრი ბუნების, იქაური ცხოვრების მძიმე პირობებს. ახალმოსახლეთა ერთი ნაწილი უკან

დაბრუნდა მშობლიურ მხარეში. მხოლოდ ყველაზე მაჰანცი დარჩნენ რუკოვკაში. მათ შორის ირინეც იყო, რომელიც ვაჟკაცურად სძლედა ცხოვრების ყველა სიძნელეს. იგი თანდათან გვეუბრება ჩრდილოეთის მკაცრ ბუნებას, იქაურ ყოფას, ჩიტიდა და შეუპოვრად ებრძოდა დაბრკოლებებს და არაფერი აზნებდა. მაგრამ ერთმა ბრმა შემთხვევამ კინაღამ ხელი ააღებინა თავის კეთილშობილურ მიზნებზე. მაჰანცი ქალიშვილი ჩრდილოეთის საწინელ ყინვებს გადაურჩა და კინაღამ ერთი უქნარა და ილია ცხოვრების მოყვარულის, ყოფილი პატიმრის, საიდის მსხვერპლი გახდა. ეს თავგებებულებული ამბავი შრომის გაუმრძლად, ავადმჯობედა ეკიდებოდა ხელმძღვანელებს, ყველ მითითების, როცა მას ირინემ კეთილსინდისიერი შრომა მოსთხოვა. საიდმა იუკადრისა ქალის მოთხოვნა და დანით დაეძურება. ამ შემთხვევაში ირინემ საორტო დღე წართობა გამოაგდა, თავდაშხმულს დანა ხელიდან გააგდებინა, ბედზე მოსულია გეოლოგმა ალექსანდრე ვროსილოვმა კი სიკვდილისგან იხსნა.

ირინე შეტყავდა, გულწაბრობილი და მიწუნებელი გახდა. ყველა მუშა თავდაშხმულად იჩენებოდა. შემდეგ კი ისევ გამოუყვებდა გუნება, ვროსილოვის მფარველობას და თავდადება მოხიზბა. მის გულში სიყვარული შეიპარა.

ისინი დაქორწინდნენ. რუსი გეოლოგი ალექსანდრე ვროსილოვი არცერთად არ შეტყვდარა, ქართული ტოპოგრაფის ირინე მაღარძის სახით მან ერთგული მეგობარი, კარგი მეოჯახე და თანამოსაქმე შეიძინა. ისინი წლების განმავლობაში ერთად ეწეოდნენ გეოლოგისა და ტოპოგრაფის ხიჯათითა და ფოტოგრაფიით სავსე რუკოვკაში მძიმე ქაანის შორეულ და ცივ ცხოვრებაში.

ირი შვილის ედუა ირინე მაღარძე-ვროსილოვმა 20 წელზე მეტა მაგადანში ცხოვრობს. ამ ზნის მამილზე მან ბებერი სახარებელი რამ გააკეთა ქვეყნისთვის, ერთ დროს აუთვისებელი და უკაცრიელი რუკოვკისათვის. საბაჟოა, რომ იგი პირველი ქართველი ტოპოგრაფი ქალია, რომელიც ოქროსმამიდედად ითვლება უკიდურეს ჩრდილოეთში.

ირინე აგეამად მაგადანის შორეული აღმოსავლეთის საპროექტო ინსტიტუტში მუშაობს კარტოგრაფად. მისი მეუღლე ალექსანდრე კი გეოლოგიურ სამშრომლოში გეოფიზიკის განყოფილებაში ხელმძღვანელობს.

საბჭოთა მხატვრული კინემატოგრაფია 30-იან წლებში დიდი შემოქმედებითი სახაღებით ხასიათდება. ამ სახაღეთა შორის, მთავარია ფილმები ახალი ჯანრის — მუსიკალური კომედიის დამკვიდრება. ამ მხრივ, უპირველესი ადგილი კინორეჟისორ გ. ალექსანდროვისა დამის შემოქმედებით კოლექტივს ეკუთვნის. 30-იან წლებშივე გ. ალექსანდროვმა, ახალგაზრდა მხატვრის ლუგოვი ორთავის მონაწილეობით, შექმნა საყოველთაოდ აღიარებული მუსიკალური კომედიები: „მხიარული ახალგაზრდობა“ (1934), „იტირი“ (1936), „ვოლგა-ვოლგა“ (1938). თამამად შეიძლება ითქვას, რომ მძიმე ვასილიევიცის ლეგენდარული „ჩაპაევის“ შემდეგ არც ერთ ფილმს მაყურებელთა შორის ისეთი პოპულარობა და ხანგრძლივი ვრავნული სიციხეულ არ მოუტოვებია, როგორც გ. ალექსანდროვის ზემოთ ხსენებულ ფილმებს. ამ ფაქტის მთავარი მიზეზი ორი რამ იყო: გ. ალექსანდროვმა მყურებელთან — ე. ნანდორთან, გ. მასთან, გ. ფილპინთან, ი. ილიფთან, ე. პეტროვთან და ე. კატაგვიან ერთად შექმნა სრულიად ახალი ხასიათის კომედია, სრულიად განსხვავებული კოლოვრებისა და დასავლეთ ევროპის კინემატოგრაფიის კომედიების საგანად. გ. ალექსანდროვის კომედიები ორიენდალურია; ჩვენ აქ გხვდებით საბჭოთა სინამდვილეს, ნიჭიერ და შეუმოქმედ საბჭოთა ადამიანებს, ასულ ცხოვრებას, ახალი ადამიანების დაბადებას. ამიტომ, ალექსანდროვმა, თავის პირველ მუსიკალურ კომედიაში („მხიარული ახალგაზრდობა“) წინ წაუშდვარა მსოფლიოს სახელგანთქმული კომედიისთვის — ჩარლი ჩაპლინის, პაროლდ ლილის და ბესტიკ კიტონის მუსიკალიტეატორი კომედიეტები, რაც შეთავაზებულია წარწერით: „ფილმში არ მონაწილეობენ“. ახალი თემის მოქმედის გარდა, გ. ალექსანდროვმა იმითაც მიაღწია წარმატებას, რომ შექმნა ძლიერი შემოქმედებითი კოლექტივი კომპოზიტორ ი. დუნაევს-

ს. რაბინოვიცილი

კის, პოეტ ვ. ლებედევ-კუმანის, მსახიობების — ი. ილინსკის, ლ. უტიოსოვის, ვ. ვოლოდინის, გ. სტრელცოვის, ს. სტოლიაროვის და სხვათა სახით, აღმოაჩინა ახალი კინოვარსკვლავი ლიუბოვ ორლოვა, რომელსაც აქამდე მხოლოდ მოსკოველი მაცურებელი იცნობდა (იგი ვ. ნემიროვიჩ-დანჩენკოს სახელობის მუსიკალური თეატრის რიგითი მსახიობი გახლდათ). მართალია, ლ. ორლოვას მსატრეულ ფილმში — „პეტრუჩჩის ღამეში“ (რეჟისორები: გ. რომალი, ვ. სტრუვა) პროვინციული მსახიობის გრუმას როლი ჰქონდა შესრულებული, მაგრამ მაცურებელს ლ. ორლოვას ტალანტი შეუმჩნეველი დარჩა. მისი დიდ გზაზე გასვლა გ. ალიქსანდროვის ფილმებით დაიწყო.

ლ. ორლოვამ 30-იან წლებშივე შექმნა სამი გერანული სახე: ანიუტა („მხიარული ახალგაზრდობა“), მარიონ დიქსონი („ცირიკი“) და დუნია-სტრელკა („ვოლგა-ვოლგა“).

პირველ კომედიას, რომელიც ივრანზე 1934 წლის ბოლო დღეებში გამოვიდა, დისკუსიაც კი მოჰყვა. მაგრამ დიდმა მწერალმა მ. გოროძემ და გაზეთმა „პრავდამ“ აქტიურად დაუჭირეს მხარი გ. ალიქსანდროვის და მის შემოქმედებითი კოლექტივის წამოწყებას. „მხიარულ ახალგაზრდობას“ დიდი წარმატება ხვდა საზღვარგარეთაც. აი, რას წერდა, მაგალითად, კომედიის მეფე ჩარლი ჩაპლინი: „ალიქსანდროვმა ამერიკისათვის ახალი რუსეთი აღმოაჩინა. „მხიარულ ახალგაზრდობამდე“ აქ დოსტოევსკის რუსეთს იცნობდნენ, ახლა კი მათ დიდი წილსაც ნახეს ხალხის ფიქილოლოგიაში. ეს დიდი გამარჯვებაა“. მართლაც, ფილმში მუწავე ირონიითა და სატირით იყო გაკეწეული „ნების“ შედეგად შემორჩენილი მეშინაობა: ამასთან ერთად, ნაჩვენები იყო ხალხის წრიდან გამოსული ანიუტა, მისი ცხოველყოფილი ხასიათი და წარმატება. „ვოლგა-ვოლგას“, სადაც ერთ-ერთ მთავარ როლს ლ. ორლოვა ასრულებდა, ასეთივე მიზანდასახულია ჰქონდა: ფილმი მოგვითხრობდა, თუ რაოდენ დიდია ტრალანტი ჩვენი მშრომელი ხალხისა. წერილობით დამატრელებელი გოგონას დუნის მიერ შექმნილ სიმღერას მთელი ქვეყანა მღერის.

სიუჟეტურად და განხორციელებაც განსხვავებული იყო „ცირიკი“ ლ. ორლოვას ახალი როლი. ამერიკელი ცირკის მსახიობს მარიონ დიქსონს (ლ. ორლოვა) შვეკანალი ბავშვი ჰყავს. ამისათვის სდევნიან ამერიკაში. საბჭოთა ქვეყანაში კი, სადაც მსახიობი საგასტროლოდ არის ჩამოსული, იგი ახალ სამშობლოს პოულობს. აქ იწყება მარიონ დიქსონის ახალი და ბუნებრივი ცხოვრება. ლიუბოვ ორლოვამ აქ დრამატულ როლსაც ბრწყინვალედ გაართვა თავი.

რა იყო ლ. ორლოვას არაჩვეულებრივი წარმატების საფუძველი?

წარმატაცი გარეგნობა, საშემსრულებლო ხელოვნების დიდი არსებობა, სინთეტურობა (იგი მოსკოვის კონსერვატორიაში სწავლობდა ვოკალური კლასით, დაამთავრა ქორეოგრაფიული სასწავლებელი, ხოლო 1923-1933 წლებში მსახიობის ოსტატობას დიდი რეჟისორის ნემიროვიჩ-დანჩენკოს ხელმძღვანელობით ეუფლებოდა; უნიკალური ხმა, დახვეწილი არტისტიკით, კომედიური სილამფე, ხალისიანი ღირსზემი, პლასტიკურობა, ყოველივე ეს, მას ბუნებით ჰქონდა თანდაყოლილი. და ამ კომპლექსმა ლ. ორლოვა უძლევე უპირველეს კინოსახიობად უკცია. მაცურებელმა იგი გულით შეიყვარა, ხოლო 1950 წელს სსრკ სახალხო არტისტის წოდებაც მიენიჭა.

გარდასახვის დიდი უნართი დაჯილდოებულმა ლ. ორლოვამ დრამატული ანარის დაუფიყარი სახეებიც შექმნა: ქსენია ლებედევა („ინჟინერ კოჩინის შეცდომა“, 1939), მიკეკავეე აპულა მენტო („არტამანოვების საქმე“, 1941), ერისადაიმაგე ფილმში ორი სხვადასხვა სახე — პროფესორი ნიკო-

ტინა და მომღერალი შატროვა („გაზაფხული“ 1947 წ.), ამერიკელი მწვერავი თანატოლ შერუელი („შხევედრა ელბაზე“ 1949 წ.), გასული საუკუნის პროგრესული ხანის მომღერალი პლატონოვა („მუსორგსკი“, 1950 წ.), კომპოზიტორ გლინკას ცხოვრებისა და შემოქმედების თანამგზავნი ლუდმილა („კომპოზიტორი გლინკა“ 1952 წ.), ვარვარა კომაროვა („რუსული სუვენირი“ 1960) — ასეთი იყო ლ. ორლოვას შემდგომი შემოქმედებითი ბიოგრაფია. ლ. ორლოვას ორჯერ მიენიჭა სახელმწიფო პრემია — 1941 წელს „ცირიკში“ მარიონ დიქსონის, ხოლო 1950 წელს თანატოლ შერუელის („შხევედრა ელბაზე“) როლების განსახიერებისათვის.

ლიუბოვ ორლოვა შარშან წავიდა ჩვენთან. დაუკრებელიც იყო ასეთი ლამაზი, სიციხილი სახე შემოქმედის სიკვდილი. მისი უბადლო ქმნილებები ზემო სიხარულსა და ბედნიერებას ანიჭებდა დადიანებს. მაგრამ დარჩა მის მიერ შექმნილი კვანძული სახეები, რაც ასე უკვავლა მადლიერი საბჭოთა მაცურებლისათვის.

კომბინატის დირექტორი
რუსულან აბენაძე

ტყუფულას ხეობაში

გვარლის ჩანაწერები

კლდეების ღრმა ჭაში ჩავარდნილ ქალკასა ჰგავს კიათურა. ასეთი შეტყეული კლდეები ალბათ დედამიწის იშვიათობაა. ერთი კლდე მოპირდაპირე კლდის სახეს არ იმეორებს. თითქოს ამ კლდეებზე იეროვლი იფერი რაღაც სიაღვრლო წარწერაა გამოხატული. ეგებებს სწერია: „ამ მიღამოების წიაღში არის უძვირფასესი განაძ-შავი ოქრო“.

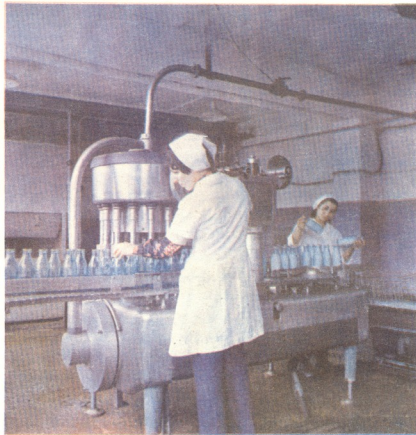
კიათურაში პირველად თეთრი ხალათით ჩავდი. მახსოვს, საღამომოდ ხალათი კიათურის ჰაერმა შემიღება. ახლა შეგნაბად-მხოხურულ ყვირილის ტალღებსაც უპირებენ პირვანდელი ფერი დაუბრუნონ. ოცნებით მივაბიჯებ ქალაქში. მომხიბველად იყურება ზეგნებზე ტრასასზე დაქანებული, სუფთა კეთი მოქადრაკებელი ქუჩები და ზედ სიმეტრიულად ათილი, სმშვიდის მომგვრელი სახლები. მარტო ეს არის კიათურა: აქ კოლორიტის მთავარი შემქმნელი მაღაროელი მუშები არიან თავიანთი განუშორებელი მუქლურჯი კომბინეზონებით.

ამ ფიქრებით შევიდვარ რუსულან აბენადის საშუაო კაბინეტში. ის ნსპაითური ახალგაზრდა ქალი განაგებს კიათურის ხორცისა და რძის კომბინატს. ცოტა რამ აღრტვივოლი მის შესახებ, ვიცოდი, რომ იგი საქართველოს კ XXV ყრილობის დელეგატი იყო. უნარიანად ზელმძღვანელობდა საწარმოს...

საწარმო, რომელიც ასამდე მუშის .აერთიანებს, მუდამ იმსახურებს საპატიო ჯილდოებს. სკვპ 25-ე ყრილობის გახსნის დღეს მან სამშობლოს გეგმის წარმატებით შესრულება უპატივა.

რუსულანი საწარმოზე მესაუბრება.

— 1974 წლიდან გაძლიერდა კომბინატის ტექნიკური ბაზა. ამოქმედდა საკომპრესორო-სამაციკორო მეურნეობა. გაიხსნა შეგანიზებული სასაქლო, საძებვე და ნახევარგაბარაკეტების სამჭროები. უახლოეს ხანში ავივისებთ ახალ ასორტიმენტს, კომბინატი მთლიანად გადავა რძის მიღების მაღალ სტანდარტებზე. ყოველივე ეს მუშათა დაინტერესების გზით მოხდება.

კიათურის კომბინატის მუშები

მუშები კიათურის კომბინატში

— ქალბატონო რუსუდან, რამ განსაზღვრა თქვენი ამ პროფესიით გატაცება?

— ქიმიის სიყვარულმა. დავამთავრე პოლიტექნიკური ინსტიტუტი, — გავხდი ინჟინერ-ტექნოლოგი. მოგაშურე ჰეათურას. ვერ ლაბორანტად ვმუშაობდი პურის კომბინატში, შემდეგ — ინჟინერ-ტექნოლოგად ზორციის კომბინატში. ვიყავი რძის ქარხნის დირექტორი. 1974 წელს გავერთიანდა ხორციისა და რძის კომბინატები და მას შემდეგ აქა ვარ.

რუსუდანი ფეხზე წამოდგა, აღმოსავლეთის მიმართ ფანჯარას გახვდა. ვერ ვრუქულის ხეობა, შემდეგ — ჰეათურის კლდე. — ამ იმ კლდის თავზეა ჩემი სიფელი — სარკი.

— ბატარაობისას რუსუდანი თავის ტოლგოგობ-ბებთან ერთად ჩამოდიოდა ჭრუჭულის ხეობაში. ბავშვები ანჯარა და თავითელ ჭრუჭულში ქუეშალოზნენ, იჭრდნენ ცხრაფეხებს, ღორჯოებს. კომბინატის დამამოებში მამინ საბოტაჟები და ღარის წყალზე გადამგებული „ნოზა“ს წისქვილიც ყოფილა.

არ ვიცი რას ფიქრობდა წამით ჩაფიქრებული რუსუდანი. მე კი ნაწილივად ვხედავდი კლდის თავზე ბატარა ჭრუჭუკიანი ფეხნოშველა რუსუდანი. იგი პირდაპირ კანინების ფართოდ ვაღებულ სარკმელში იცინებოდა და აქექებს უშუნდა კაბინეტის ფანჯრებს, უხშიბდა დიდ რუსუდანი, აინტრესებდა როგორც იყო.

ასეა თუ ისე, ამ მოვლენებში არის რალეა სიმართლის ვახსალი მარცხი.

კაბინეტში თანამშრომლები შემოდიოდნენ. რუსუდანი დავალებებით ისტუმრებდა მათ. მეც ავჩქარდი, ვახერხებულდი სამუშაო საათებია, ვიცი ასევე ღრის კაცის მოცუნდა კოდავად დამეწერება... მოკრძალებით ვემშვიდობებდი რუსუდანი. და ისევ კლდეების ქაში ჩამირულ ქუჩაში ვარ...

ჩემს ვარშემო კვლავ ივროგოლიფურწარწერებია, შეუცნობი კლდეებია. კვლავ მხეხილებანი ჰეათურელი მადაროელი მუშები თავიანთი ეგზოტიკური კომბინეზონებით.

კვლავ თვალწინ მიდგას რუსუდანი აბჯნადავი, რომელიც დიასახლისის სითბოთი მას-ბინძობას ჰეათურის სახელგანთქმულ მშრომლებს.

ომშიბებულეა ჰეათურა და ჰეათურელები. ამიტომ ვამბობ:

აღრეც ვყოფილვარ, ახლაც მოვედი, არ ვიცი, აწი როდის ჩამოვლ, ვცირლის ნაბირს, კლდით ჩამოვფრდილს, ავყავ ჩავეყვი ჩალმა-ჩამოლმა. მძლავრ ჰეათურის ღრმა წიაღიდან, სადაც ანათებს შავი შრები, მე ამომწონდა შავ ქვასთან ერთად რომანტიკული დღის ნახსებრეცები. წასულად ღლენი, წესთა ვამრგე, კვლავ შევაჩერე სიმწვანის ფარჩით. რა შავი ქვაა, ვეღარ ვავიგე, წამოველ შენგან თუ შენთან დავრჩი.

მზია ჩხბტინი

ბელნიკება

ძველი სკივრიდან ზღაპრებს ვლავებ, სულ ოქრომკვდით წერილს — ჩემი ბავშვობის ცისფერ ჰალაქებს შენ დაბურუნე ფერი.

ჯადოსნურ ბალში ლურჯი ფასკუნჯი ისევ მღერის და გალობს და ქეაფენილზე ქუჩის ხმაურში

ჭინკებს ჩაუდგამთ კალი. ითობს ფერი ყაყაისი შეშვე

ცვარში გალუმულ ხელებს, ქონდრისკაცებმა ჩამბერეს ბუკებს, ტყიდან მოუხმეს ბულებს.

დაწკრილივინ სკვერში ტიტებ, თუ ქარი არხვეს ეფეხებს, მე ცისარტყელის კაბით ვირთვები, მოგდევ მზიარულ გზებზე.

ზედ მახტებიან ათინათები — მზის ბაგრიბი ცუნაფა, მეფერებიან თეთრი თათებით, მზით მიმოჩითეს კაბა.

მხრებზე მასხუნან ჰრელი ჩიტები, ფერად შოვიდა შვინდი,

ვილავ მაჩერებს ცივი თითებით: „ჩიტებს რა ფასად მკვიდე?“ თითქოსდა შუბლზე დამასვეს კობი —

გახეხებული ვდგევარ, ეპ, ზღაპარზიაც არ იშლის ზოგი, ყივდა-გაყიდევის ჩვევას.

— არ იყიდება, ჩემო ბატონო, ვეუჭნი, და ცისფერ ჰალაქს მაინც არ ვტოვებ, მოგდევ ფერადი ქუჩით.

ჯადოსნურ ხეზე ლურჯი ფასკუნჯი ისევ მღერის და გალობს, და ქეაფენილზე, ქუჩის ხმაურში

ჭინკებს ჩაუდგამთ კალი!

ღეჯ

ვეღარ ფარავს ტკივილსა და წუხილს მიწურული შემოდგომის მწუხრი.

წარსულ დღეთა ზურმუხტი და ქარვა სად წაიღო წუთისოფლის ქარმა? ახლაც ფანჯრებს ვხეტყევა ცეცხლ... რაღა შეგრაა მოლოდინის მტეი?

რაღა შეგრაა, გასაცემი გავც, გარეთ წვიმს და სიციფევა გარეთ.

რას განვლიბ გულჩათხრობილ ბუხარს, რავე იქცობ, ანდა რაზე სწუნას!

ეს ცხოვრება მწარე სიზმარს მკავდა! შავ ჩარჩოში ევიშება სალდათს. გახსენდება: პირქუშ ლიანდაგზე ეშულონი ჰაბუკეით სასეც.

ასჩრბოს ბოფმა მიტოვებულ ვავზალს მარტობის ცრემლი მოგდევს გზა-გზა...

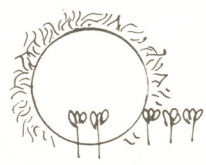
გიცევა, მხრებში ჟრუნტელი გივლის... დგას კუთხეში ძველი, შავი სკივრი, სამკუთხედო ბარათებით სავც და კედლზე,

იქვე, სკივრის თავზე, შავ ჩარჩოში ევიშება სალდათს... ჰალარა თავს ვადაცკავ თავშლით, სკივრს გახსნი და ძველ ბარათებს გაშლი...

ევიწება ახალგაზრდა სალდათს და ირხება მოგონების ფარდა.

როგორც სხვი, ან იმედის დროშა სკივრში ერთი ბურთი წინდა მოჩანს, შვილიშვილის მანწინა წინდა, მხედვაც და... კვლავ სიციცხლე გინდა!

გადაიყრის ტკივილსა და წუხილს მიწურული შემოდგომის მწუხრი.

მარჯვნიდან: თინა ხილიბეგიშვილი-ნოვაკოვა, იან ნოვაკი, ნადეჟდა ნოვაკოვა, იგორ ნოვაკი

უცხო ენაჯუი

თინა ხილიბეგიშვილი თბილისში შეეცადა სლოვაკეთის ტრავუნული აქანაყების (1944 წ.) მონაწილეს იან ნოვაკს, რომელიც დაბრუნდა იყო და მოსკოტაში მკურნალობდა. თინა მოსკოტაში ექიმის თანაშემწედ მუშაობდა. იანზე ისე იმოქმედა საქართველოს მშენ და მავამ, აღმანიათა გულბების სიბოძმ, განსაკუთრებით თინას უფრადღებამ, რომ მან საშობალოში მარტოდ დაბრუნება აღარ ისურვა. ის და თინა შეუღლდნენ.

— პრემოვიმ 1946 წლის თებერვალში ჩამოვიტყა. მამინ ინგა ხულ პატარა მუყადა, — ამბობს თინა.

ინგა თინას და იანის უფროსი ქალიშვილია. ასე დაიწყო ამ სლოვაკურ-ქართული ოჯახის ისტორია. ინგას იგორი მოჰყვა, იგორს — ნადეჟდა.

ინგამ თბილისის სამედიცინო ინსტიტუტე დაამთავრა და ახლა პრემოვიმ ექიმ-ფსიქატრად მუშაობს. მისი ვაჟი — ირაკლი ერისთავი უკვე სკოლაში დადის. ჩინეს სტუმრობა ძალიან ეამა და დიდი ენთუზიაზში მიჩვენა მთელი „შემოქმედება“, სატვა მუყავრები და, ეტყობა, ეტერხენა კიდეს.

იგორმა შარშან დაამთავრა პრემოვის ბუნდაგოგორი ინსტიტუტი. სლოვაკი ფეხბურთის მოყვარული კარგად ცინობენ ფეხბურთელ იგორ ნოვაკს. იგორი ცალკე ცხოვრობს თავისი ოჯახით.

ნადეჟდა პრემოვის უნივერსიტეტის ამბარატია. იგი ფილოლოგიაში სპეციალდებს მასაც ცალკე ოჯახი აქვს.

ქალბატონი თინა ჩეხოსლოვაკიის დამხებრებული ექიმი-პედიატრია. დაუღუველი მუჯეს მაქენარი და მადლიერი. თინას წინულუდ იან ნოვაკი ამ ორიადე წლის მინ გარდაიცვალა. ბოლო წლებში მარქსიზმ-ლენინიზმს ასწავლიდა ჩეხოსლოვაკიის უმაღლეს სასწავლებლებში.

თინასთან ცხოვრობს მისი დედაც — ქალბატონი ვარვარა ქავთარაძე, რომელიც ერთი წელითა საშუალოდ გადავიდა საცხოვრებლად პრემოვიში.

— ერთი შვილი მუყადა და ისიც აქ არის მთელი შთამომავლობით, აბა, რაღა უნდა მენქნა, გულმა მეც მათენ გამომიწია, — ამბობს ვარვარა.

შეეჩია ქალბატონი თინა სლოვაკურ გარემოს. თავისთანაც უყვლიან იქა მუჯეს, მაგრამ ქართულის გულში არასოდეს იზირიტება საქართველოს სიყვარული. საქართველოს სიყვარული უკარახებს თინას, ასე უყვად რომ თესას სათნობისა და უანგარობის თესლს, რისთვისაც დღემდე შვილითი შეიცავრებს და შეითვისებს უცხო მხარეში.

არის პრემოვიში, ანტონ პრიდავკუს ქუჩაზე (№ 28) ოჯახი, რომლის ისტორია საფუფუნად დავალი ქართულ-სლოვაკურ ფილმს — „შეწყვეტილი სიმღერას“, მაგრამ სიმღერა განახლდა. იგი გრძელდება ამ ოჯახში, მშობალოში მას მისი შთამომავლები გააგრძელებენ.

ბ. გომბაძე,

ბრატისლავა-პრემოვი-თბილისი.

ამ მისამართზე ლენინთში ცხოვრობს ხანდაზმული ქალი, რომლის საქმიანობა მჭიდროდ არის დაკავშირებული რაიონის წარმატებებთან. ბაბინე სევასტის ასული ორაგველიძე უპირველესად უბრალოებით იტყვის უფრადღებას. მისი ბავშვობა და ახალგაზრდობა იაკარდით მოყვნილი არასდროს ყოფილა. საყუთარ თავზე გამოსცადა უველა ის სიმწლე, რაც აღამაინებს მწარე მოგონებად რჩებათ.

ბაბინე ბათუმში დაიბადა, დაამთავრა ქალთა ოსტკლასიანი სასწავლებელი, მიიღო რევოლუციური ნათლობა, ავრცილებდა პროლაზმაციებს, ასრულებდა შევავრობას რომს... როცა შუხეთში გადავიდა საცხოვრებლად, კიდევ უფრო აქტიური საქმიანობა გაჩაზდა, უშუალოდ მონაწილეობდა რევოლუციურ გამოსვლებში, ყოველმხრედ ენმარბებდა აჯანყებულებს, მთელი შეგნებით იბრძოდა საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებისათვის.

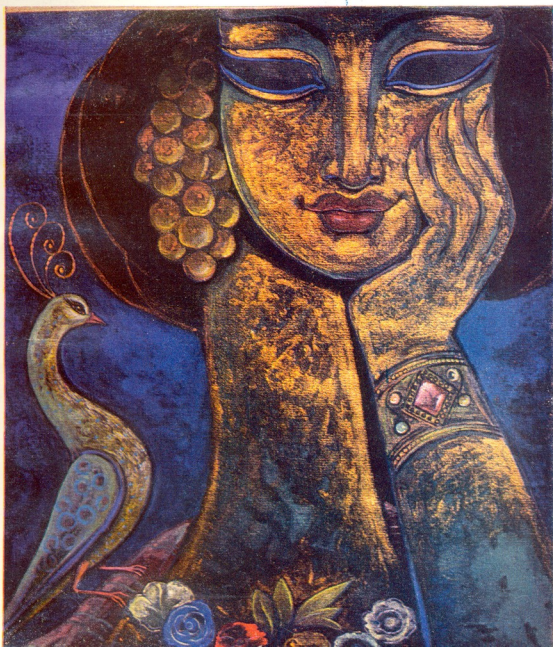
დადი და მრავალფეროვანია ბაბინე ორაგველიძის მოვავრებო: იგი მუშაობდა მწრამებლთა დეპუტატების ლენინსუთის რაიონბაჭოს აღმასკომის ინსტრუქტორად, შეხუთობა და მანჭვრეთის მასშფლო საბჭოების თავმჯდომარედ, რაიონის ცხოველდაშუადების კანტორის უფროსად, შენახვეული სხალროს გამგედ, ხელმძღვანელობდა შტატგარეშე სექციებს, ასრულებდა პარტულთი, საბჭოთა, კომკავშირული და პროვავრული ორგანიზაციების დავალებებს. 1988 წლიდან სკპ წევრია. ბევრჯერ იყო არჩეული საქართველოს კომპარტიის ყრბლობისა და რაიონული პარტიული კონკრეტაციის დღღგატად, საქართველოს სსრ უმაღლესი, რაიონული და სადაბო საბჭოების დეპუტატად...

დიდი საშაფლო ომის წლებში ბაბინე ორაგველიძემ ზურგით თავადიდებულ შრომისათვის მთარბობის ქოღდეტით დამიწედა მკერდი. მიღებულმა აქვს მუღლები, სიკვდილი, ფსიანია სახუტრები, ფულდი პრემიები, მაგრამ ყველაზე დიდ ჭიღლად ხალხის მადლობას თვლის.

რ. ლორია,

ლენინსუთის რაიონული ვაჭეთის კომუნისტურა შრომისა მუშაკი.

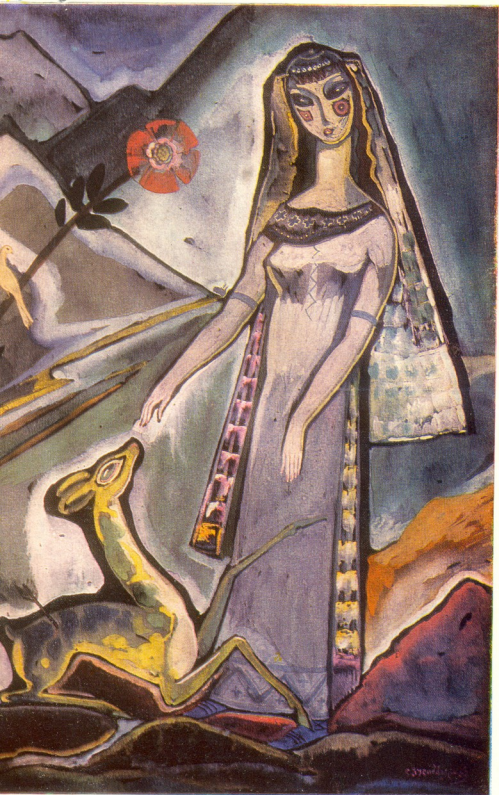
ლადო
გუდიაშვილი —
სოხიალისტური
უროპის
გმირი

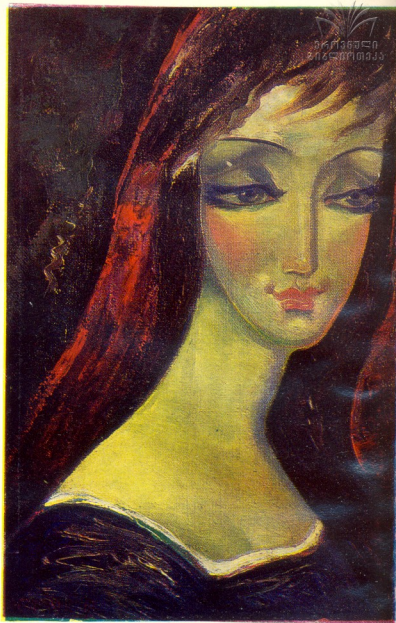
საბჭოთა სახვითი ხელოვნების განვითარებაში დიდი ღვაწლისათვის სსრ კავშირის სახალხო მხატვარს ვლადიმერ (ლადო) დავითის ძე გუდიაშვილს სოციალისტური შრომის გმირის წოდება მიენიჭა და გადაეცა ლენინის ორდენი და ოქროს მედალი „სამგალი და ურო“.

უსაზღვროდ ბედნიერია დღეს ლადო გუდიაშვილი იმ დიდი აღიარებისა და დაფასების გამო, რაც მისდამი პარტიამ და მოაწრობამ გამოიჩინეს. ეს ჩილოდ სახელოვან მამულიშვილს კვლავ და კვლავ აკავსებს შრომითი პათოსით, მოუწოდებს ფერებით ამბეჯეველს დღევანდელი დღის აღმანიჭები — კომუნისმის მშენებელი ახალი აღმანიჭები.

ფურხალ „საქართველოს ქალის“ რედაქციის კოლექტივი, სარედაქციო კოლეგია და მრავალათასიანი მკითხველი გულითადად ულოცავს ბატონ ლადოს — უანგარო მამულიშვილს, საზოგადო მოღვაწეს ამ დამსახურებულ ჩილოს და უსურავებს ხანგრძლივ სიცოცხლესა და მრავალ შემოქმედების წარმატებას ეროვნული კულტურის სადიდებლად.

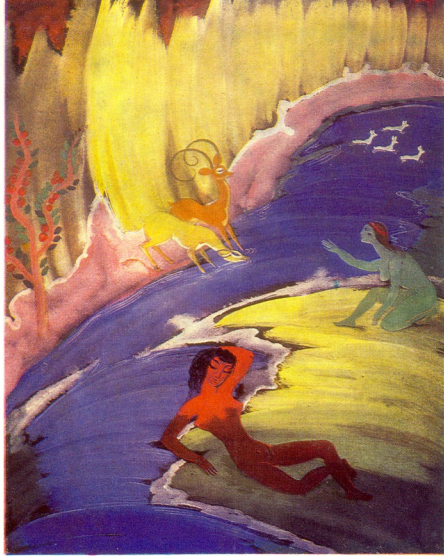
შალვა ამაშუკელი

შალვა ამაშუკელი

შალვა ამაშუკელი

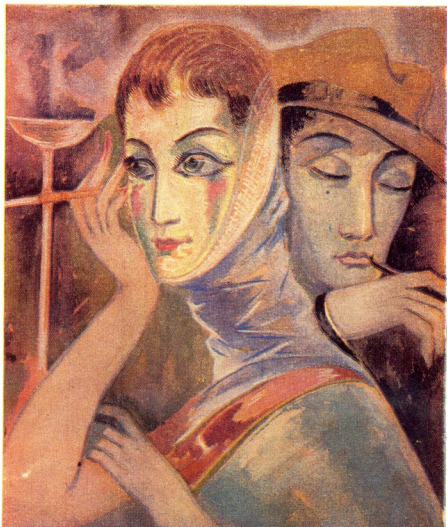
დელაქრის ნიუტონი

საქართველო

სამხრეთ-დასავლეთი

სამხრეთ-დასავლეთი
სამხრეთ-დასავლეთი

ქალთა სახელი

ცოდაა, დღევანდელ დღეს სამწარე-
ულოში გამოიკეტო და საღამოც შინ გა-
ატარო. მერე და სტუმარიც ხომ უნდა
გაეცანო ჩვენი ქალაქის ცხოვრებას.

ოჯახის წევრებს დილიდახვე საქმე
გამოუწახე: ბინა მივაღაგეთ, სახვალი-
ოდ ბავშვებს ყველაფერი გავამზადებო-
ნეთ, ხელი ჩავკიდეთ და ქალთა სასახ-
ლისაკენ გავეშურეთ.

ეს სასახლე — მრავალსართულიანი
დიდებული შენობა თბილისის ცენტრში
მდებარეობს.

სასახლის წინ მშვენიერი სკვერია.
შესასვლელში სტენდია, აფიშებით და
განცხადებებით აჭრულებული. კარს
მივბა, კედელზე სასახლის მუშაობის
განრიგია.

აქ არის თავმოყრილი ქალთა კრი-
სთოლოგიური კომიტეტის, საბჭოს, კომი-
სიების მუშაობა.

საინტერესო ფილმებს, საქეჩაკლებს,
საღამოებს, შეხვედრებს, ლექციებს, სა-
უბრებს, ექსკურსიებს ვგვირდება სასახ-
ლის კლუბი, საკონცერტო დარბაზი, კა-
ბინეტები, საექსპერსიო ბიურო;

რესპუბლიკის საუკეთესო სპეციალის-
ტები: იურისტები, პედაგოგები, ფსი-
ქოლოგები, პედაგოგები, ნეფროპათო-
ლოგები, სემსოლოგები, ვინეკოლოგები,
ფსიქიატრები კონსულტაციებს გვთავა-
ზობენ ჯანმრთელობის, ბავშვთა აღზრ-
დის, საყოფაცხოვრებო საკითხებზე;

სა შეგიძლიათ მოისმინოთ საინტერე-
სო ლექციები თემებზე: „როგორ ავაწ-
ყოთ ოჯახი“, „როგორ აღვზარდოთ
შვილი“, „ეგრეთ წოდებული წერილობა-
ნები და მათი გავლენა ოჯახის კითხ-
ვატყუარა“, „რა არის ოჯახის მთავარი“,
„მამის როლი ოჯახში“, „გრძნობების
აღზრდა“, „ინტერნაციონალური აღზრ-
და“, „კინ არის შენი მეგობარი“, „სა-
ერთაშორისო მდივანობა“, „ქალთა

საერთაშორისო მიძარბა დღევანდელ
ქტაპზე“...

აქ ტარდება დღესასწაულები, საინ-
ტერესოდ ეწყობა საქორწინო ცერემო-
ნიალი — ახლად დაკორწინებულთა
გზის დლოცვა, ვერცხლისა და ოქროს
ქორწილები, იუბილეები, შემოქმედები-
თი საღამოები, ხდება აზრობა გასწარება
ახალი ლექსებისა თუ მოთხრობების, სა-
ხატებისა თუ მუსიკის, შრომითი გამოც-
დილებისა თუ ჩანაფიქრის შესახებ...
მიღწელების სახლი მიოდის ხიხულვებს
გვიჩვენებს.

აქ გვაწავლიან, როგორ გავამწვანოთ
ეზოები და აივნები, როგორ მოვაწყოთ
ბინა — რომელ ოთახს, როგორ შევი-
ოროთის კედლები, ფარდები, ავეჯი
მოუხდება, სად რა შევიდინოთ ბინის
მოსართავად თუ საოჯახო საქმიანობის
შესამსუბუქებლად. აქვე ვგვიჩვენებ
როგორ გავაწყოთ მაგიდა, როგორ მივი-
ლოთ და გავემსახინდოდეთ სტუმარს,
როგორ გავმოხკვათ და შევიკვიროთ მი-
ღური კაბა...

მეზობელ დარბაზებში სიღამაზის სა-
ლონი მითავსებული.

საინტერესოდ მუშაობენ მხატვრული
თვითმოქმედების, უცხო ენის შესწავ-
ლაზე, საექსკურსიო ბიურო გვემხარება,
ჩვენი ოჯახის წევრებთან, მეგობრებ-
თან თუ სტუმრებთან ერთად შინაარს-
ანად გავატაროთ დასასვენებელი დღე-
ები თუ შეველვება, მოვიანხულოთ სა-
ქართველო ღირსშესანიშნავი ადგილე-
ბი. აქვე იგებებთა შორეული მოგზაუ-
რობებიც.

ჩიბრულ სართულზე მითავსებულია
კაფე და სასადილო. აქ ხშირად ეწყობა
შეჯიბრება კულინარულ ოსტატობაში,
ხდება ახალი კერძების რეკვიპების შე-
მუშავება და დანერგვა, და, ბოლოს, ეს
არის ადგილი, სადაც შეგვიძლია შევს-
ვათ ფიჯანი ჩაი თუ ყავა, სასიამო-
ნოდ გავატაროთ დრო ნაცნობ-მგობ-
რების წრეში, ვისადილოთ ჩვენი ოჯახის
წევრებთან ერთად, ხან კი სტუმარიც
მოვიყვანოთ თან.

სასახლე ბევრ საინტერესო უჩვენებს
უცხოელ სტუმრებს. მათ საშუალება
ეძლევათ გაეცნონ საქართველოს ცხოვ-
რებას, ჩვენს ადამ-წესიანს. რესპუბლი-
კის სხვადასხვა კუთხიდან ჩამოსული-
ნი ჩვენი გამოცდილება მიაკვთ და ნერ-
ვავენ თავ-თავთან დალიანბენ... ასე
იკიდებს ვებს, ასე რაობილება ახალი
ტრადიციები, იხვეწება ძველი ადამ-
წესები...

სტენდებს მივაშურეთ. ვნახოთ, რით
გვიმსახინდლება დღეს ჩვენი სასახლეა.
მხატვარ ქალთა ახალი ნამუშევრების
გამოფენა.

ჰიანისტის საფორტეპიანო კონცერტი.
პროგრამაშია ბეთოვენის, შუმანის, შოს-
ტაკოვიჩის...

საქართველოს კინოსტუდიის ახალი
ფილმის ჩვენება-განხილვა.

...ფართო, ნაიელი, გემოვნებით
მორთული სასადილო.

წესრიგი, სისუფთავი, ყვავილები.
წვწარად ირხვეა მუსიკის ნაწი მე-
ლოდია...

დღეს, ეროვნული კერძების დამატე-
ბით, იტალიურსაც გვთავაზობენ. აგერ,
მათი მომზადების შესიცი.

დროულად და წესრიგი მომსახურე-
ბისათვის მაღლობას გუნდით ოფიცი-
ანტ და დარბაზიდან გავდივართ.
... პატარის საბავშვო ოთახში გტო-

ვებით, სადაც მათ საუცხოოდ მოუვლიან და გაართობენ.

... საღმრთოთა დარბაზი. დღეს აქ შემოდგომის მოდებს უჩვენებენ.

ერთი კაბა განსაკუთრებით მიმოწონს. ქსოვილსაც აქვე ვირჩევ და მოდიულების სახლს კაბას ვუპყვითავ.

... საექსკურსიო ბიუროში მოგზაურობების განრიგს ვეთავაზობენ. ჩვენი გადაწყვეტილებები შევხვდებით ვიღაც მოგზაურობაში გაგატაროთ, რაც შეეხება ხვალინდელ დასვენების დღეს, არჩევანი სტუმარზეა, ბიურო კი ყველა საკითხს მოგვივგარებს.

... სტუმარს სასახლის ყველა კუთხე შემოვატარებ.

ახლა კი...

... მსატაროთ გამოფენას მივაშურებ.

... საკონცერტო დარბაზში შევდივართ, სავარძლებზე ვეშვებით და მუსიკის ჯადოსნურ კანცერტს ვხედავთ.

... ახალმა კინოსურათმა გაგვახარა, მას საინტერესო აზრთა გაცვლა-გამოცვლაც მოჰყვა.

ჩვენი პატარებიც კმაყოფილი არიან აქ გატარებული დროით, ალტაცებით გვიზიარებენ შთაბეჭდილებებს.

კაფეში შევდივართ. აქ საუცხოოდ აყენებენ ჩაის.

მეგობრებთან გულთბალ საუბარში იწურება დღევანდელი დასვენების დღე.

აქვე, ხვალინდელი საუზმისა თუ სადილისათვის ვიძინებ ნახევარფაბრიკატებს და სასახლიდან გავდივართ.

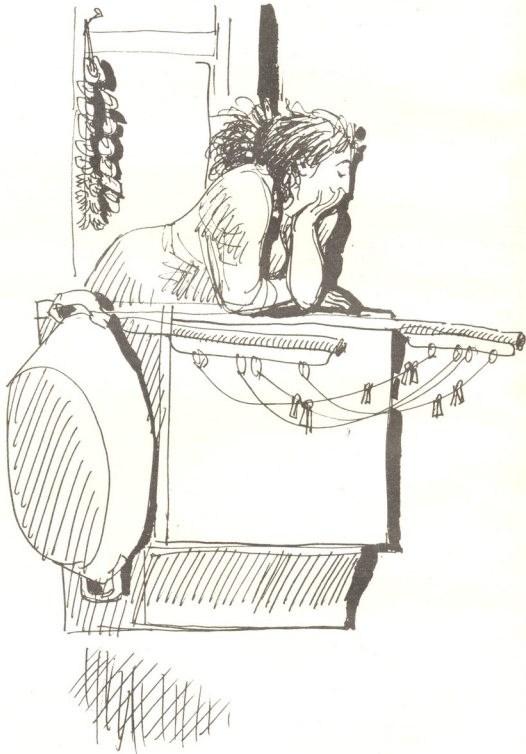
საინტერესოა, არა? მაგრამ ეს არ არის რეალობას მოწვევითი ოცნება. ეს ერთ-ერთი პროგრესული ღონისძიებებია ოჯახური ყოველდღიურობის რეალიდან ქალის გამოსაყვანად, ჩვენი ქვეყნის სამეურნეო და კულტურულ ცხოვრებაში ჩასამხლად, მისი ინტელექტის ასამაღლებლად, მისი კულტურული დასვენების უზრუნველსაყოფად.

საჭიროა მხოლოდ მონდობება, რომ ოცნება სინამდვილედ იქცეს, საჭიროა, დავარწმუნოთ ყველა, ვისაც ეს საქმე ხელეწიფება, რომ ეს დიდი სასარგებლო საქმეა, ერთ-ერთი ყველაზე ქმედითი საშუალებაა მახინჯი გაღმონათების წინააღმდეგ ბრძოლისა თუ ადამიანთა შორის ახალი, კომუნისტური ურთიერთობის დამყარებისა; რომ ამ საქმის დიდი ნაწილი, სასახლის მოწყობით დაწყებული და წრეების მუშაობით თუ კონსულტაციებით დამთავრებული, შეიძლება საზოგადოებრივ საწყისებზე მოგვარდეს.

ხოლო, რომ დავარწმუნოთ, უფრო გაბედულად, ხნამალა უნდა ვიოცნებოთ, თუ ვინ, როგორ ხელდას ამ სასახლეს, ვიოცნებოთ მის კონსტრუქციასზე, მის მუშაობაზე.

... ოცნებით შევალეთ ქალთა სასახლის კარი.

საყვილის ხეაზე

საკმაოზე მეტად ჩაკრატებული, მშენებ-
თვალწარბინი ქალი აივანს გადმოჰყვებოდა და
ამოქანტებს. ეტობა, პირის დაბანა ვერ მოუს-
წრია, რადგან ნავეის მანქანის საფერმა მოუს-
წრა და დაფეთებული წამახტანა. შუახანს გა-
დასცინდა და „პროფესია“ ვერ გამოიცივლა.
არადა, მაკანს მძიმე „პროფესია“ აქვს. ყოველ
დღილით ნავეის მანქანის საფერის აგონების-
თანავე უნდა წამოიტყოს, დაძმობიებული მკერდი
აივანზე გაბნეპტილის და საგულდაგულად უთ-
ავალთლოს ნავეას. იმ ნავეას კი არა, რომ
მეუღლე უკვე მანქანაში ყოფილა, არამედ იმსარომე-
ლიც მის მუხომლებს გამოაქვთ სხვადასხვა ფე-
რის და ღირებულებების ვედროებით.

აი, ნორამ გამოიტანა ნავეა პირმშობლები-
ლი, ძველი ვედროით, რომელშიც როგორც ყო-
ველთვის, მხოლოდ ქალადლის ნახევები და კარ-
გართილის ნაფუცქვენი ყოფილა. მართალია, ციტა-
ოლენი ხილის ნარჩენებზე შეინიშნება, მაგრამ
ეს იმდენად უწინმეტყველოა, რომ ურადლებას
ას იტყვებს. ნეტავი რა აცივლებულ ამ უბედურ-
ებს? ხუთი-ექვსი შვილი ჰყავს და მარტო კარ-
გართილი... ამას წინათ ვედროში ციტაოლენი
ძლებული შეინიშნა, ოღონდ ისე მაგარი იყო გა-
მობზრული, ვერ გააჩინა ნახა იყო. ერთ-ორ-
ჯერ კონსერვაც მოჰყარა თვალი, მაღალიდან
რომ გამოიტყოს, მაგრამ ცარიელი ყუთები ვე-
ლადანსა და ნახას ნავეის გადაყრისას. აღბათ
ჯერ კიდევ არ შეუჭამიათ და ინახებენ, ანდა,
ყუთებიდან შეჭამეს საცილადებენ. ეგების ყუ-
თები ძირში მოჰკეთა და ამიტომ ვერ დანახა,
მაგრამ ყოველ დღილით საგანგებოდ უთავალთვა-
ლებს და როგორ გამოაჭრებოდა. იქნებ კონ-
სერვის ყუთებს გადასაყურად ვედრო იმტყვებს?
ყუთები რად უნდა? ჯერ ერთი, დღიდანს
უხურებდა და გაიხსნებენ, რომ კონსერვი ერთ-
ხელს მაიავ ჰქონდა და, მეორედ, გამოიყენე-
ბენ რამდენი. ერთხელ მთელი ყუთი კიტრით მო-
იტყობს, მაგრამ ნაფუცქვენი აღარ გადაღურიათ.
აღბათ გაუფუცქურალა შეჭამეს.

აი, ეკას მოაქვს ნავეაი ამისი ნავეაი ყოველ-
თვის გამობრწყვა სხვებისსგან. თეთრონად ლამაზი
ქალაია და ნავეაი მშენებნიერ გამოაქვს. გუნში
დილას ნახევრად შეუძმული ინდურის ბარ-
ლები ყვარა ზემოდან, გაუჭრელი კუმბო და ხელს-
ხლებული თაყვანები. ასევე დიდებულნი ნავეაი
მოაქვს ეკას. დედა, დედა, დედა, ძროხის მთე-
ლი ბებო! და თანავა აზიზად შეჭმული! აი,
ნახლი და ღეროთ!... შუხედეთ, რაღვენი კვერ-
ების ნაჭურჭი! მამანურის ბოლობისავე კი ჩაუ-
ყრია. ზოგიერთი საცილადი მაღაზისი ახარებს
ბოლოებს. ნეტავ რა უნდა უყოს მისმა კაპო-
ქებმა?!

ორმა გამოინდა. დღერთი, რა მშენებნიერ ვე-
დრო უჭირავს. ზოგიერთი მტრებისათვის ვერ
გამიტყვებს ასეთს. ხანძრებისა, ხან იმთავით?

- ირმა, სად იმთავით ვე ვედრო?
- უცხოურია. ხელზე ვიყიდე. მოგწონს?
- გადასადგინო... ოღონდ მათხინენ და
სულს არ დავიშურებ.
- ვნახობ!

ერთი ჩვენც ვნახობ ირმას ნავეაი!... ზემო-
დან თეთრი ჰქონი ადუგს, თითქმის გუნშიდუ-

ლი, ამას მტყვიება არ უნდა, მაგრამ მის გვე-
რდით რა მოჩანს? გოჭის თავის ძლები? კი,
ნამდვილად ამ დღეებში, მართალია, წვეულება
არ ჰქონდა, მაგრამ ირმას ქორბისათვის გოჭის
ყიდაც ისევე ჩვეულებრივია, როგორც ნორას
ბავშვებისათვის წინადლის პურის ჭამა.

ცოლის მავიერად ზახას გამოაქვს ნავეაი. ამ-
ბობენ, როგორცობით სვეტენ ვრამანეთის ცალკე
და სიღრმე. ვნახობ ერთი თა მიავს? გოჭე-
ხილი ჭიჭიბი, გოჭრის ქერქი, ქალადლები, ნე-
ტავი ერთი სიღრმეში ჩამახდა, იქ რაღა ყოფი-
ა? რაღაც მიმიხედ კი მიავს? მარტო ქალადლები
რომ იყოს, ამხელა კაცს ასე არ დაეძმობება
მცალი. მოიკა, ერთი დავინახო, რას ჩააქვინა...
აჰ, ჭაჭა, ჭაჭა გადაყარა. აღბათ ღვინო გაა-
კეთა და მერე გადაყარა. ვინ იყოს, ერთხელ კი
არა, სამჯერ-ოთხჯერაც გააკეთა? ასე იზიდავ,
თორმე, აბა რით დათხინენ, ჭიჭიბი რომ დაუ-
მტყვივით?!

ზახას ყურბაში კინაღად ვერა გაეპარა. ენა-
ხობით კონსერვის ყუთები, კვერცხის ნაჭურჭი, თვე-
ვის თაბე... ჩვეულებრივი ნავეაი მამოკეთა.
დიანას უუერეთ, დიანას, ტუფული მოკვებს გა-
დასაყურად. ვე ისეთი ტუფულია, გაცივებისა
არაფერი ეტყობა. ზოგიერთს ჩახაყმელად არა
აქვს, ვე კი ნავეაი უჭირს. აი, ქალი! მთავრე
ხელში რაღა უჭირავს? აჰ, გუნში რომ ირან-
ული პურჭედი იყიდა, იმისი ყუთია. ნეტავი მავ
ტუფულს მენადვე წაიღებს? მავსავს საქმანისი
გამობრწყნა ექნება.

გარას შუხედეთ, მთელი ქვაბი ტოლმა მი-
ავს გადასაყურად.

- რა ამბავია, ვარა?
- მაცივრობი მჭინდა, გოჭო და წუხელის
რომ დენი გამობრთო, გული აღარ მიმივიდა.

აი, ქალი, თუმცა მინც მავისი ქმარ-შვილი
იწამლებს სხვებზე ადრე.

ნავეის მანქანა რეკავს და, ეტობა, წასე-
ლებს აპირებს. გამობრტანი ჯერ კიდევ ბგერს
დარჩა და მშენებნიერ თვალწარბიან ქალს გული
ეკუმუშება, არ წვიღებსო. იქნებ სჯობია, დავა-
ხოს, მოვიადგო? ასე აჯობებს.

- არ წახვიდე, ბიჭო, არ წახვიდე, ჯერ კი-
დევ ბეჭერი ნავეაი დარჩა!

- შენ თითონ რას აპირებ?
- უი, დამავიწყდა, ბიჭო, ბავშვი გიტყანს
ხოლმე და... ახლავდე, ახლავდე გამოიტან!

ნინო გამოინდა. სახამორის ქუჩებში უე-
რია, მაგრამ შემოუსვლელია, ისე ეტყობა...

მშენებნიერთვალწარბინამა ქალმა მტანს და-
ნახავ ვედარ მოსწერია ნავეას ნავეას და-
წურვა. წუნანდელი ძლები სხვა ნავეას დე-
ფოტა. და ეს არ უცხოიონა. საქართველო ამოქვე-
ამობრტან, ზემოდან მოჰკეთა და წასალბება გაა-
შხადა: მაცივროდან თუფული ორი კუბატი გა-
მოიღო და ზედ მოაყარა. მინც არ მოწონა,
მაგრამ ეტარებოდა და მტრე ვედროდელი მო-
იფოტა. ყველაზე დიამხს ქომებში წაღავა ფეხი
და კიბეზე დინჯად დაეფო. სადარბაზოდან რომ-
ც გავიდა, მანქანა უკვე დაძრულყო!

- მოიადგუე, ბიჭო, ნავეაი გრტებათ, ნავე-
აი!
- მოდი, მოდი, გელოდები! — თავი გამო-
ყა კაბინიდან მენადვე ბიჭებს.

ნესტორ მაღაზონია

რევი გზავრილი

არა, არ წყდება ჩემი გზაწვრილი,
არც ვეძალები, არც ვეძარება!
გულში კვლავ ცელქობს ძველი ყმაწვილი,
ძარღვებში დაქრის ქარიშხალბად.

მესალფავევით!
ხმალი ჩაავეთ.
სელი გაუშვით ბარსა და ნინას!
მე უღუველი მატქს სტიგარმავე,
სათუქვენი კაცის პირი არ მიჩანს.

თუმცა
ბუნების ვარ მკვიდრი შვილი,
ამაღო ფიქრობთ — კვირამალია.
მე სიცოცხლისთვის ვარ გაჩენილი
და სასიციველოდ არ მცალია.

მიხის ნანგრევთან

ციხე-სიმაგრე შერჩა სახელად
თორმე გრთავა — ეგები და ნისლი.
მეარჩა აიგო ქვეყნის სახსენლად —
სწორედ ესაა სიმაგრე მისი!

ამ ციყაბოზე ვინ იალმართა?
რა ხელმა უხიდა ამხელა ქვეყნი?
ეს გული იყო ჩვენთა მამათა,
მამულის ტრფობით ანაფეთქეთი.

ზოგს სიტყვა ჰქონდა, ზოგსაც აგური,
ზოგის ხმალი და მახვილი ჭრიდა.
ოფეთი და სისხლით გადაბურული
ამისი ჩვენამდე მოტანაც ჭირდა...

ქვი, თქვენ, გმირო მამა-პაპანო,
რა ძაღა უქუხდა თქვენგულ ხმაში!
თქვენს საქმეს — საქმებს და სათაყვანის
არ გვიღებდა ჯანვ და ზახვი.

მინც გამოვლა კახე ქვესავით,
რაც კი ხმარებდა საქვეყნი საქმეს,
ნახლის ურგები, სიცოცხლეშივე
განწვირულია ადრევე ჩაქვეს.
მეც ვნახობ, მომეცა დიდი სიტყვის თქმა,
ჩვენს ანაღუმეში ბოლოდა რომ არი,
ვით ვალბობილი თქვენი ციხის ქეა —
თქვენი კეთილად მოსაგონრია!

გეგმვაში გილოცავენ

ახალი წელია

გილოცები ალბათ ბერი მიიღებ ნაწილებისგან, ახლობლებისგან, კოლეგებისგან.

მაგრამ არიან კიდევ დაამიანები, რომლებიც გულით გილოცავენ ახალ წელს! ამ ტურნალის გამომცემლები, სტამბის მუშაკები თავიანთი კეთილი სასაზღვრო სურვილებს გვგზავნიან, შრომითი მიღწევებით თავს, ბედნიერ ახალ წელს გისურვებენ!

არ დაგვიწყდეთ, რომ მათ ყველაზე მეტად სჭირდებათ თქვენი უტყუარი აზრი ეურნალის შესახებ, თქვენი მართალი სიტყვა მისი ტექნიკური მხარის შესახებ. პოლიგრაფისტებისათვის ძალზე საინტერესოა იცოდნენ, როგორ ახსენებთ იმ პაროდუქციას, რომელსაც კმნიან. ამიტომ ისინი შეითხებლებზე ფიქრობენ, მათ აზრს, მათ გემოვნებს და მოთხოვნას ანგარიშს უწევენ.

ახალი წლის წინა დღეებში რედაქციაში საქმიანი საუბარი გაიმართა. აქ იყვნენ რედაქციის თანამშრომლები და სტამბის მუშაკები. საუბარი ტურნალის უფრო მაღალ დონეზე გამოცემის შეგებობადა. ტურნალის რედაქტორმა მარკია ხართაშვილმა შეტყობის ყველა მინაწილს მოწოდება შეუწავლია, წარისხიანად, მოღიშობით ვიწყო შეყოფა. ზარბოძის ხელმოხვედნა რამაზე ცხვარაქმე წარმოების მუშაობის საკითხებზე ილაპარაკა, აღნიშნა დაბრკოლებები, რომლებიც არის სხვადასხვა სამუშაო უბანებზე, ჩამოთვალა სტამბები, რომლებსაც იყენებენ მუშაობა მუშაობის ხარისხის ამაღლებისათვის, დაახსენა, რა ეკიდება მათი შრომისა და საყოფაცხოვრებო პირობების გაუმჯობესებისათვის.

რედაქციის კოლექტივის და სტამბის მუშაკების ძირითადი მიზანი ერთია — ტურნალის ყოველი ნომერი მაღალიდღერტი, მაღალმატერული, ტექნიკურად სრულყოფილი იყოს.

ამ საერთო მიზანზე ფიქრით დაიწყო წლივადილეთ, 1977 წელი.

ალბათ გაინტერესებთ, როგორ საქმიანობს თქვენი მომლოცველები!

უფროსი ინჟინერი ნანა ბობლაძე ზრუნავს ტურნალის დროულად გამოცემაზე. იგი ფსიხულად ადევნებს თვალს ყველა სამაქროს მუშაობას, მტკიცე რაფიციის დაცვას.

სამუშაო სამაქროს ოსტატი თამარ პოპაშვილი საწარმოო განყოფილებისგან იზარებს ასაწუბო მასალებს, ათავსებენ მათ და ასაწუბოვად აძლევს ლინოტიპისტს.

ლინოტიპისტი ნანა ვაბრაშვილი ფაქტიურად ტურნალის პირველი მკითხველია. იგი აწყობს ყველა მასალას ლინოტიპზე. როცა წერილები მაღალკვალიფიკაციური და სპინტერისა, ნანა ხალისით მუშაობს.

დამკაბალონებელი რუსულან გურგენაშვილი ტურნალის გვერდებს კრავს. იგი გულდასმით არჩევს სათაურების შრიფტებს, თავის ადგილზე ათავსებს ფოტოების წარწერებს, თუ მასალა პატარაა, მოხრეხებულად გაშლის, რომ ტექსტი დამკაბალონდეს. რუსულადი ყოველთვის მტკიცედ იცავს გრაფიკს და შეტრულ გვერდებს დროულად გზავნის ლაღო ბაღააშვილთან.

ტექსტები ცელოფანზე სწორედ ლაღოს გადაკეპს. ის ყოველთვის ზრუნავს ბეჭდვის მაღალი ხარისხისათვის, თუ სტრაქონი არ მოეფინა, ხელახლა ჩამოსაწვევებს ზომზე ლინოტიპისტს. ლაღოს მახვილი თვალი აქვს, ადვილად ამჩნევს შეცდომას და მოიღის რედაქციაში...

ოფიცის სამაქროს ინჟინერ-ტექნოლოგი ნანა მეტელიშვილი ცელოფანზე გადატანილ ტექსტებს, ფერად სლოიდებს და ფოტოებს ამოწმებს და შემდგომი დაბეჭდვისათვის ანაწილებს. ახვე სამაქროს ფოტოგადაღებები კემლ დიდგარსილი ფერად სლოიდებს და ფოტოებს ტურნალში დასახეულად ამზადებს, მზია სელიაშვილი ტურნალს ამონტაჟებს.

ციკლოგრაფიის სამაქროში ბენი პაპაშვილი მანქანაზე ფერად სლოიდებს ჭრის. ფერთა დეფეა, ფერის მომატება-დაკლება, ერთი ფერის მეორეთი შეცვლა მისი საქმეა.

მაღლი ბეჭდვის სამაქროში გარეკანს გიორგი კილაძე ბეჭდავს. მასთან მოდის ფერადი სლოიდები, შავი ფოტოები და გარეკანის ტექსტების კლიშეები. თუ ეს ყველაფერი მაღალხარისხიანად არის დამზადებული, გიორგის სასაყვედურო არაფერი აქვს — გარეკანი მაღალხარისხიანად იბეჭდება.

საბეჭდ სამაქროში შოთა დალიაშვილი და ზაურ გვბაქიაძე ტურნალის გვერდებს ბეჭდავენ.

დაბეჭდილი გვერდები აყუცება, იჭრება, იყენდება და...

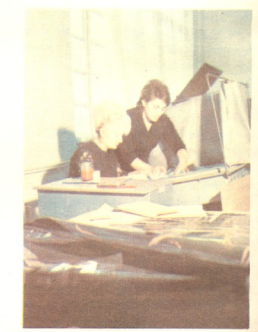
ტურნალი მზად არის. ილიო არ გვეცნობა!

დიდ შრომას, უკრადლებას, საქმის სიყვარულს და ენთუზიაზმს მოითხოვს ტურნალის გამოცემა.

ამ დაამიანებს ყველა ეს თვისება გააჩნიათ.

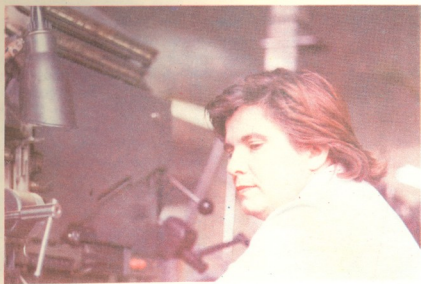
რ. გურგენაშვილი და
5. კელდი

5. შატაშვილი და
3. მელიაშვილი

კ. კილაძე

ნ. გაბრაშვილი

ს. საჩავაძე

მ. დალაქიშვილი
ა. ფეოფანაშვილი

კ. ტელიგარაშვილი

რ. სოკომონი

მ. ფეოფანაშვილი
ბ. საჩავაძე

მ. ფეოფანაშვილი
მ. დალაქიშვილი
მ. ტელიგარაშვილი

ქ. მარქსის სახ. საქ. სსრ
სახელმწიფო სტუდენტთა
ბი. დოქტ. ც.

2027

„საზოგადოებრივი საქრებულო“

„თუ ვისმე უნდა კითხვა შეისწავლოს, უნდა რომელსავე ქალს მივბაროთ სასწავლებლად“.

არქანჯელო ლამბერტი, ბავლე მარია ფაინცელი, პიეტრო დელა ვალე, ქრისტიანო-რე კასტელი... რამდენ უცხოელ აღმწიშნავს ქართველი ქალის განსაკუთრებული სიყვარული წიგნისადმი, „ყოღნა-ხელოვნების მოყვარულობა“. და შემოხვევითი არ იყო, ალბათ ისიც, რომ ქართველი ქალის მზივისის სასი უფლოდ მჭირვასი წიგნიც ამშვენებდა ქალები წიგნის შემკეთებლებად, გადამწერლებად და შეგვამწებებლებად გვევლინებოდნენ. ეს მაშინ, როდესაც წიგნის გადამწერა და შეკაზმვა მთელი ხელისუფლება იყო, იგი დიდ ისტატივას მოითხოვდა და, რაც მთავარია, უსაფრთხო სიყვარულს აწინასწარს. ეს უსაზღვრო სიყვარული ანეხლებდა ქალს, ხელში კალამი აიღო ამ მძიმე სამუშაოს შესასრულებლად.

„ამისა შეგაზმავსა...“ ამისა უცბად მწერალსა... შეუნდებ ღმერთო! — შენობას ითხოვდ მე-15, მე-16 საუკუნეში მცხოვრები წიგნის შემკაზმავი, გადამწერი ქალები.

მე-10 საუკუნის ძველს გადამრჩენი მარია დადიანი გვატყობინებს წიგნის მიწაწერაში: „...ესე წიგნი ურუმთ ქვეყნიდამ გამოიხსენ და გავაძლულ დამოლილი და წამხდარა...“ გამოიხსენს, გავაძლულ... რამდენი იწვიათ თქვენი ჩვენი მწერლობის გადარჩენისა ქალის მადლიან და მოსყვარულ გულს.

წიგნების გადამწერის ენთუზიატიკ ქალები მე-19 საუკუნის პირველ ნახევარშიც ყოფილან.

„... ვისაც გსურდეთ ამი შვენიერის წიგნის წაკითხვა და აღმოკითხოთ, თუ რაიმე უცნობია პოეტი, ნუ დამზარაბთ, რადგან ქალის გადამწერილი გახლამთ და მეტი ვერ დაესვით“.

— ეს იმ დროს, როცა ზოგი ფეოდალი თავის უმცირესობით ტრამპანდობა კიდევ: „თავი რისთვისაა აბიჯის დიდმან კაცმან წიგნისა და ანგარიშისა“.

საუკუნეებში გამჭადარი სიყვარული წიგ-

ნისა ტრადიციულად გაღროტეთ, მეშვიკეობით გამოძვინათ თანამედროვე ქართველ ქალებსაც. დიდა გენოც ხომ ერთი იმით განია, ვისაც აწვადებს ტრადიციული წიგნისა. ისე, როგორც მზრუნველობით და ფაქიზი რედაქციებითაც დედას გენო ეპყრება წიგნს, დედა თუ მოგეტყობა ჩველ ბავშვს, ანდა კახელი გულბაკი ესათუება ვას.

ტრადიციული ყოველივე ამაღლებლობისა, ყოველივე ლამაზისა და კეთილშობილისა, — ესეც ხომ დიდებულებიან დადიანის თვისებაა, რაც ასე ამშვენებს ქალს და რწმენა იმისა, რომ „ყოველი წერილი არს მეტყველი, გამომჩინებელი აღმწერილისა საუბრისა“.

... გოგონა მავიდავხ დაიხარა, წერა განაწილეთ: „მჭირვასო დედა გენო! ვწამდით, რომ არასოდეს არ შეგარტყენით თქვენი ბიბლიოთეკარი, თქვენი სიყვარული მთავრებული მირჩო...“

ესეც დედა გენოს დადიანური ბუნებისა და მოღისა გადამწერის თავისი გულის სითბო, თავისი დიდი სიყვარული, ვისაც ეს სჭირდება. მირჩო მისულოზებობა თავის თავზეც გამოცხადდა, იცინ ამ სიყვითის ფასი: „თუკი ოდნავ მაინც შეგაზმინა წიგნის სიყვარული, საქმის ერთგულება, ზედ გადგავდება, გენო თავს განაყოფებს“.

წიგნი ყოველთვის უყვარდა მირჩოს, თავიდანვე უყვარდა, ბავშვობიდანვე, მაგრამ ის, რაც გენო დედამ დაინახა, სრულიად ახალი საქარა იყო, საოცრად ამაღლებელი და დიდი.

... ჩვენ ლმკებიც 16/III-ს დაგვეყოფო და 19/IV-ზე გავაქვს. პლუს გამოცდიები, ჩერკერობითი კარგნი დედამ მაქვს საქმეები. ვწამდით, რომ არასოდეს შეგარტყენით...“

არასოდეს შეგარტყენით. შეუფრთხილებლობა უსამართლობის მიმართ, ხასიათის სიმტკიცე, სამართლიანობის თავგანთავადი სიყვარული, დაპყრობებათა ძლევის ენისა და ერთგულება საქმისადმი, რომელსაც აყვებთ, ემსახურებთ — ყოველივე ის, რასაც თავის თავში პოულობს პატარა სტუდენტური გოგონა, იქედან ხომ არ მოღის, როცა გენო დედასთან გადიოდა „საბიბლიოთეკო პრაქ-

ტიკას“, ან, იქნებ, ცხოვრების პრაქტიკულ არასოდეს შეგარტყენით... ასე შეიძლება მისწერილი დღის, მამას, ძალიან ახლობელ და ძვირფას ადამიანს. ასე შეიძლება შეფასებოთ საყვარელი მასწავლებელს — დამორჩებულს, შენს სულიერ მეგობარს.

მირჩო მისულოზებობა კარგად იცის თავისი საყვარელი მასწავლებლის პიროვნება ან რომელია არ იცის იგი გურჯაანში. და მაინც:

სიღიან დაიწყო ყველაფერი ეს, გენო დედა? როგორ, რანაირად?

16 წლის გოგონამ, გურჯაანის პედტექნიკუმის დამთავრების შემდეგ გამკვლავდა დაიწყო მუშაობა რაიონის ბიბლიოთეკაში. ეს იყო 1920 წელს წიგნების რა ფონდი ექნებოდა მაშინ ახლად დაარსებულ რაიონის ბიბლიოთეკას, ადვილად წარმოასადგენია.

ახლა? ახლა 41.607 წიგნისა და ეტელი ბიბლიოთეკაში 4.500-მდე მითხველი ჰყავს. 84 — დასახლებების ურჩანო-გაზეთების გამოწერილი. სამკითხველი კლასის თითქმის ყველა ქართველი კლასიკის მწერლის სურათი ამშვენებს. 1976 წლის პირველი ოქტომბრიდან ეს რაიონული ბიბლიოთეკა ენტრალურ ბიბლიოთეკად იქცა. თეგანაქრის განმაგლობაში ბიბლიოთეკის თანამშრომლებმა ეკატერინე შოქოვაძის, ლუწე გიგაურისა, ნუნუ შლავაძისა, ნინო ჩაშქაძის — გენო (გვეგნა) ჭოჩაქის ბეჭდვითი ნაშრომები გააყიეს ის, რასაც წლობით უნდებოდა სხვაგან. ვინც საბიბლიოთეკო სამუშაოში სკამელს ჩაედღული არ არის, იმისთვის მწელი წარმოსადგენია, ალბათ, რა მძიმე, რა შრომატევადი სამუშაო შესრულდა გურჯაანის ბიბლიოთეკაში.

და როცა მირჩო თავის თანაკრისგულ გონებას უყვებოდა ხომღე დედა გენოს, გურჯაანის ბიბლიოთეკაზე, მის შესწინაშე ქალებზე, ბევრს ადარ სწერებებს და მდენ რა მის გათვება თუ შეუძლია ბიბლიოთეკარ ქალს და იმ პატარა კოლექტივს, რომელსაც ის ხელმძღვანელობს.

ეს. შეუძლია თურმე. საქმის დიდ სიყვარულს და მონათებას ყველაფერი შეუძლია. შეუძლია სამასმდე ღონისძიება ჩატაროს ბიბლიოთეკად წელიწადში. მეცხოველებითაც ვთავიან და სპორთო ლიტერატურა ჩაუბანონ მწეგნებს, არც მწეგნებზე დაიფიქრნ. ბიბლიოთეკაში მთხოხილავში შეიძლება არც დატოვონ რამდენადღე მუშაობა საყვარელი იმ ახალი წიგნი, ჩატარონ ლიტერატურული საღამოები, მკითხველთა კონფერენციები, პოეზიის საღამო, და კონკურსი: „ქალი და პოეზია“.

ღამაზად ეტრის, პოეტურად, და ხომ ბევრზე ბევრი ქალის გულს ესალბუნა ეს კონკურსი. ბევრზე ბევრმა გამოჩვენა თავისი ნაწარმოები. გამარჯვებული მათ შორის ერთი აღმოჩნდა, პრემია მე-10 კლასის მისწერელმ ელა გოჩიაშვილმა დაისაკეთარა.

მირზო მოსლემილი უყვებოდა თავის თანაკურსელებს იმას, რისი მზილველიც თავად იყო, რაც მან საუთარი თვალით ნახა. იმ ბიჭსაც თავად იცნობდა, მეთხველი გოგონა რომ შეაწუხა დარბაზში. ბოლოს კატო დეიღამ ტაქტიანად შესთავაზა ამ ცოტა ინაყარ ბიჭს წიგნი „ზრდილობიანი მანერების შესახებ“. ბიჭმა რამდენიმე დღის შემდეგ დაუბრუნა წიგნი კატო შიუკაშვილს და დარცხვენით ესლა უთხარა, მივიხედეთ დეიდა კატო!

და რამდენი იცის მირზომ ისეთი მაგალითი, როცა მეთხველს რჩევა-დარბიგობისთვის მიუშართავს ბიბლიოთეკარი ქალები-სათვის — თავიანთი პირადული ინტეგრირი ამბავი თუ გასაჭირი გაუნდვით მათთვის და ნუგეშიც მიუღლიათ და სულის სიმშვიდეც.

მეთხველი აქ მართოდენ მეთხველი არ გახლავთ. აქ, გურჯაანის ბიბლიოთეკაში, ანტერესებთ ადამიანი და მისი ბედი, პირთუნება და მისი სულიერი სამყარო. ეს ინტერესი დიდ ტაქტს, დიდ გულსიმჩიერებას მოითხოვს უთოვლ და არა უტყრემლონიო ცნობისმოყვარობას. ეს კარგად უწყის თითოეულმა მათგანმა და ესეც თითოეული მათგანის არა ოფიციალური მოვალეობაა.

„ასეთი რამ იშვიათად, ან იქნება... საერთოდ, არც შემხვედრია“, — განაცხადა მისკოველმა გურჯაანის ბიბლიოთეკის დამფუძნებელს შემდეგ გურჯაანის ბიბლიოთეკაზე კი წიგნიც გამოვიდა. ამას წინათ საჯავიშრო დელეგაცია რომ ესტუმრა გურჯაანის ბიბლიოთეკას, დელეგაციის წევრებმა, თავიანთი აღტაცება ვერ დაფარეს...

„იცი, განსაკუთრებით დამსახომდა მოვლის საღამო, ოქტომბერში რომ ვაიმარათა. ლამაზი საღამო იყო, ძალიან ლამაზი... მაკონდნება ერთ-ერთი მეთხველის ნათქვამი და მაკონდნება აგრეთვე ერთი დებეშეც, რომლის ტექსტი მინდა სრულად მოვიტანო:

„სულთ და გულთ გილოცავთ იოსკეულ ჯილდოს, საქართველოს დამსახურებულ ბიბლიოთეკარის საპატიო წოდების მიანიჭებას, ვისურვებთ ხანგრძლივ სიცოცხლეს, გასაყეცებულ ენერჯიას, რათა უფრო მეტი დამსახურებული ჯილდო მიიღოს თქვენმა ნამდვილმა ადამიანობამ.

გილოცავთ თქვენი ყოფილი მეთხველი. ეს იყო 1968 წელს, როცა გენო (ტეგენია) ჯორჯაქემ ერთ-ერთმა პირველთაგანმა რესპუბლიკაში მიიღო საქართველოს სსრ დამსახურებული ბიბლიოთეკარის საპატიო წოდება.

და ბოლოს ერთი მეთხველის ლექსივე მოვიშველიო, გენო ჯორჯაქეს რომ უღვდნა:

„ცხოვრება ისეა ნაგები, შეგხვდება ზეატიც და გრილოცა, ამფირდნენ ახალ წლის პანგები, გილოცავო, გილოცავო, გილოცავო.“

ბიბლიოთეკის გამგენო ჯორჯაქე

სამკითხველო დარბაზში

უფროსი ბიბლიოთეკარი ნინო ხინჯავაძე

მ. პ. ვინ-გური

ჩვენს მღელვარე დროში, როდესაც სანგარიშო მათემატიკური მანქანები გლარას თამაშობენ და ფანტატიკური ინტერალურ ამოცანებს ხსნიან, ბაიკონისა და მიოსტინის პოლიგონებიდან ვარსკვლავებთან მდგრადობიდან კოსმოსური ზომამდე, მეტროსკოპის ლუპის ქვეშ თვით მებრახისნებიც კი მოათავსენ, აღმაიანები პოლიტიკური კონფლიქტების მოწესრიგების გზებს ძებნენ, იბრძვიან და ისინი თავს სწირავენ თავისუფლებისათვის ამ მაღალი ატმოსფერული წნევის საპირისპიროდ არის მეორე უდიდესობის პოლუსი, გაუცხოების პრობლემა. მიწისა და რკინა-ბეტონის აკვარიუმში კარჩაკტილობის სვედა, როცა ტელევიზორის ციკლოპური თვალის მშავ მურთა დაუშოვავად მოუკვს ჩვენს კუთვნილ დროს და პირთამდე ვავაუტებს გულჭრილობით, ხანდახან ბევრი რამ ვავაუწყებდა და მათ შორის ისიც, რომ დიდი ქალაქების ურბანისში მისეა არის ბუნება, პირველქმნილი და მშვენიერი, რომელსაც გაფრთხილება სჭირდება. გორიერებისა და უგუნურების პარადოქსებით სახევა სამყარო. შორს ნიალოვანი თანამეორევე აღმაიანი რობოტი არდია, მას ნაწილილი მშურავად გული და დიდი გრანობა აქვს. იგი აზროვნებს, ქმნის, იბრძვის, ერთი სიტყვით, ძიებებს კაცთა შორის მარადიული სიყვარულის დამკვიდრების გზებს. ერთი ასეთი მაგისტრალი სპორტიც არის, რაინდული შერკინების სასპორტი, სადაც კეთილშობილურ, ვეტაკურ ბრძოლაში საცნაურდება ეროვნული პოტენცია, ფიზიკური და გონებრივი, პრინციპი, სადაც უკეთ ვეცნობით ერთმანეთს. ფეხბურთი მისეც გამოჩრეტულად გვიყვარს. იქნებ ვაპირებთ, რომ მას გენსაკუთრებული ემოციებით ვმოსავთ, პარადოქსია, მაგრამ ფაქტია—ფეხბურთის ზემოქმედების კოეფიციენტი იმდენად მაღალია, რომ ზოგჯერ მოყვარულები უარს ამბობენ ნახონ ეს ვილარის თეატრის თუ კომედია დელარტებს სექტალები, ოღონდ საფეხბურთო წარმოდგენაზე მოხდენენ. ფეხბურთის თავისი გეოგრაფიული საზღვრები და პარალელები აქვს, სადაც მას კუმირად აღიარებენ, ამ სამყაროში ფეხბურთელები ვარსკვლავებად, მეფეებად, პრინცებად და გრანდებად მონათესავენ. მოყვარულთა კასტის ძლიერი და ერთგვარადი სუავს. ისინი მატჩებზე ეროვნული დროებით მოდიან და გამარჯვების აღსანიშნავად სახელმწიფო ჰიმნებს ისეთი გულმხურავებით ასრულებენ, თვით პარალმენტარებს შერშრდებოდათ ასეთი პათოსი.

ნება რა ჩადო-თილისმას დასავლურებია ამ ქრულ ბურთში?! რას ვავაუნებს ბიი ფეხბურთის მოყვარულებს — დედამიწის

დისკოს თუ განხტილების ვაშლს? კომუნისტების მსოფლიო საფეხბურთო ჩემპიონატებში დღეებში ერთი ფურანლისტი, რომელსაც ფრიალ მნიშვნელოვანი პოლიტიკური ინფორმაციამ უნდა ვაღმომცავ ამერიკის კონტინენტთან ტელეგრაფის საშუალებით ევროპაში, ხელმოცარული დარჩა, რადგანაც ვეველა სატელევიზიო არხი ფეხბურთით იყო დაკავებული და მან, ამაოდ დაშურაღმა უშეწოდ წამოიძახა: „ნუთუ მსოფლიო ფეხბურთმა გააგვივა?“

შეიძლება დაბეჭიეთიით ვთქვათ, მამაკაცებმა ფეხბურთში მონაშლოლა მოიპოვეს, თუმცა ქალები ერთგვარად ცდილობენ ემანისაციის პოზიციებიდან ძლიერთა ამ ქვეყნისათა შეუბეგრონ. არც აქ დასაშინი პოზიციები, ნაწი სქესი მამაკაცთა ბანაკში ხელთაშინის ისტრის, და მათ დღეღში იწვევს. ექსტრავაგანტური დამაზნანები ქრულ ვერტებს, ზოლიან ტრუსებს, მეტეღელ მქილდრო შემოკარათულ მასტერებს იცავენ და ეთულებიან ფეხბურთის ტექნიკის არსენალს. ქმნიან თვითანი ლეგას, საკუთარი ჩემპიონატებსაც ატარებენ. მათ ამორტალურ მიუყარებლობას მსაჭი მამაკაცები ერთგვარად აშურტევენ, მაგრამ ეს არაფერია, შთავარის ვახლავთ, რომ მსაჭებს ნერვების დიდი დამაბვის და გულის ფრიალის უსაღ უჯღებთათოთოეული მატჩი. ვანა ავკლითა ქალების თავაწუვეტული მრისხანების, შერეველობის, სიჭკუტის აღმოშენება?

სიცილიის საფეხბურთო კლუბის „ტრაპანი“ ნახევარმცველი სილვიო ბრესკიანი იტალიის საუკეთესო ფეხბურთელ ქალად და „მის სიცილიად“ აღიარეს, მაგრამ „დი-ფორები“ თუმცა ჩვეულებრივი გულმოდგინებით დიდიან ქალთა საფეხბურთო მატჩებზე (ჩვენში დარჩეს და, ავი ენები ამოხონს და მისი თანავუნდლებს კონტა წვიების, მსაჭებზე დაჯრული თისქეალების და სატროლ მათი საარაკო სილამაზის სანახავად), მაგრამ მანც თურმე ბრესკიულად ქორქილებენ დამაზნანების ტაქტიკურ, ტექნიკურ და სტრატეგიულ ვითომცაღ ოსტატობაზე. სიცილით კვლებიან, როცა ქალები ცდილობენ მიზამინ მიუღდრის და კრუფის ფინტებს, საჭარმეო მოედანზე ნაწლისებური მანერვი განახორციელონ და კარში ბრაზილიური „ხმელ ფოთლი“ დაარტყან. ამბობენ, ასეა ვეღღვან ევროპაში, სადაც ქალები ფეხბურთის თამაშობენ...

რაც შეეხება ფეხბურთის გულშემბეკივარ ქალებს, აქ კი ვერავან შედრებათ, რადგანაც მათ მოხდენილი, თავაწნარული ვეტაკების სიყვარული და ერთგვარადი, ღმრთომანი, შეუძლიათ და ფეხბურთის თამაშზე უფრო შევნით კიდევაც პარკ დე ფრანსის, უმბელის, მარაქანას, უიატ პარტეის და სხვა სტადიონებზე ისინი ცალკე ტრენინებს იცავენენ და სულაც არ ქირდებთ დაფაფები, წინწალი და საუვირები. მათი ემოციების უღუღარებო ძალა აწვილფერის ფარავს, წერიალა შექანალები, ევილ-ბიგლი ალბათ ერთხანებელს

პეკიან ფეხბურთის გრანდებს. ეს იქნება ბევრნაირი, რენენბრაი, ფაქტორ, მონსინი, გრაიანი თუ ჰონინს... მაშინ რაღაც გრანდები ექნებიან, თუ ასარეზი გამარჯვებულმა არ დატრეფს.

ჩვენი როგორღა? შეიძლება ითქვას, რომ ქართველი ქალები ტრადიციული კლდეპრობლემა, თავსაკავებული ემოციებით ფეხბურთს ვადევნებთ საფეხბურთო პერიოდებს. ჩვენ ყალბი სენსაციები არ გავდებოვებ (არავითარი სურათი არა გვაქვს ფეხბურთი ვითამაშოთ), გვიყარას ის სპორტი, რომელიც ვეხილება. ვაწყაობთ, რომ ქაული ზარაკის ყველა განედზე ვემუფვით. პადრაკის დიდოფალი, მსოფლიო ვიცე-ჩემპიონი და ბევრი უნიჭიერის ნორჩი ოსტატი გვყავს. არ ვაპირებთ პირველმა ვინმეს დავეთხოთ. ამაჲ კენხაღ ნუ ჩავთვით. საქმენა ჩვენმან გამოვგარინოსო — წინაპრებს უთქვამთ. ჩვენ გამოჩრეულად გვყუარას, ვაღმერებო და ანგარისო ვუწვევთ ქართველ მამაკაცებს. ამა, სხვანარად როგორ შეიძლება სტადიონზე მათ მიტოვებ ტრეფურთო დაუმკვიდრებოდა და ერთმართვებოდას არ ვეცლებოდა. რა გავწყობა, ვარჩევთ ტელევიზორით ვუყუროთ ფეხბურთის, ვიცით, ტრეფურთზე თუ დავეინახებთ, ბუღლებებო ხოლმე:—რა დაკანაჲ ქალს, ბატონო, ფეხბურთზე?

— ამა წინათ თახების მფლობეობათა მერვედფინალში ბუღლებების მტაკ-სიან სტუპნიშა მერვე ბურთით, რომ გავგვიტანეს, ტრეფი შეეგებოთ, ჩვენი ფეხბურთელები კი დაწვდა-გინებოთ ადგილით. ერთობრეკრ ქართველებად წამოიძახებო: „დიანამო!“, „დიანამო!“ და მერე თამაშს დაუ სასიყუარო პირი არ უჩანს, სულ ვაჩრებობდი. ეს არის მხარდაჭერა? აი ჩვენ რჩი სტადიონზე ვადვილიდეთ, ახე მადარინ არ ვიქნებოდით, როცა ჩვენს საყვარელ გუნდს გაუჭირებოდა, მაშინ უფრო გულმხრედად ვმხარში ამოვადგებოდა.

წელს თბილისის „დიანამო“ 40 წლის ნაოცნებარი თახი ჩამოიტანა და ორჯერ ბრინჯაოს მემდებო მიაპოვა, თუმცა ჩვენ გვგონია, რომ თქვენ დინამოელებო, აწონილი ოქროსანი ხართ და კეთილშობილი ლითონის ბრწყინებულბო უფრო დაგშენებდავებოდა. ახეა ნამდვილად თუ ქართველ მამაკაცებს შეუძლიათ მთელ ქვეყანაზე ყველაზე უკეთ იდევკონ, პოდტისა არ იყოს „როცა მიღმა რჩება კლასიკური ცეცხის საზღვრები“, ფეხბურთით რაღა ვახსაღ ვონიერება და მოქნილობა ვისზე ნაკლები ვაქვთ?!

არასოდეს დაგვაინწყებო მისკოვნი თახის ფინალში ჩვენი ბიჭების ტრეფით, მაშინ ერთხელ კიდევ დაჯრწნდით, რომ გუნდში ტყვიანი, მოაზროვნე მწერთნელი ნორარ ახალგაზრდა მოვდა, რომელსაც ჩინებულად ესმის თანამედროვე ტრატალური

ფეხბურთი. ჩვენ გვეგონა, რომ დინამოელები გამოუწრებელი რომანტიკოსები იყავით. საყუარო იმპროვიზაციებით წინასწარ დაგვიმღ მინასცენებს დაუღებოლად რომ ანგრედიდო ხოლმე, აქაიდა, რას გავიქვია რუტინა და მზრალი სქემებით და ამიტომაც ხშირად შემოქმედებით თავისუფლებოა ძვირად გიქვებოდათ. ფინალურ მატჩში კი სწორედ დღმა სათამაშო დისციპლინამ, ჩინებულმა რეესტრამ, თითოეული მოთამაშის თავგანწირვამ, დიდოფალი შეწრმულმა ვაიმარჯვა. ახე იყო „შახტიორთან“ თახის ნახვარ ფინალში და „ჩრდილუ სიტისთან“ მატჩში. ო, როგორ გვეუარაბოთ, როგორ ვაშაობდიდო მაშინ თქვენო, დინამოელებო! თითქოს მაღალი მაჲის საქვი ჩაითესო, ისე მოქვებდებო ყველა რგოლო. ყველა ფეხბურთელი. გუნდის ელტატორტანს ვავაგენებო მიზანწრეულბო, შემართებულბო მანუარჩი მაჩაიჭე. რომანტიკულად მომხილავო, დიდი ვლადიმერ გუცყავო, რომელიც საქარბო მოედანზე ანგრევედა „არაბისა“ ფეხბურთელბო სუფილნარ ობტარის ქების. განგავცივივარო დიდი ვიფინიან რაციონალურბო ზარგებნამ, დილესტატურბო მანეერებმა...

მერე რა იმედგაცრებოა თუ ბუღლებუტის მტაკ-სიან თამაში. აჲნ ისეჲ საში წლის წინანდელი უფას მერვედ ფინალში „ტრეფმეტიან“ მატჩი ვაგახსენა. საოყარი და გულდასაწყვეტი დაშობებუდა, მაშინვე და ახლაც ჩვენს ქარში თავით ვატაკილი ხუთი ბურთი (!) ანალიკორი სიტუაციბო, უნებისყუარო და ფარხიშობს დაჯრა. ვიცით, წვიშია თამაში ძნელია, ტრეფმეტიან დაჯარალო, მაგარმ მაინც ვერ ვაგამარბოდეთ, იციო რა ქართველბო მთამხვებლებმა შარშან მიხალის უნდალები მწერვადლებო დაიპურეს მოგახსენებო გამარჯვების ტრავერსი მუღამ ნაკლებ-სიციცხლის ბეწვის ხილზე ვიცის. მათ საკართველოს ორი ოქროს მედალი მოუბრევეს, მაგარამ რა დასანანი, რომ ასეთ ტრიუმფს აუღობობია არ დასწრებია და ყველამ როლი იცის აჲ გამარჯვების ყარტი. თქვენი უსუსური თამაში და სენსაციური მარცხი კი მოიღმა ცერობამ ნახა. საშენილი სირცხვილის გრწნობა დაგეუფუდა.

ჩვენ ქალები მაინც ოპტიმისტები ვართ. ეს, წარსულ შედლომებს დილსულოვნად მოგვიტეებო ხოლმე. დიდ სიყარვებს შენდობავო შეუძლია, ზვალ უფრო თამაშად მოვალბო საუბურთოო სექტაკლებზე. მხოლოდ თქვენ მიელ ქვეყნიერბოს დასახებო, რომ ქართველებს არავინე ნაკლებად არ შეუძლიათ ფეხბურთის თამაში!

ახლა ზამთრია, თერთად ვადაიებოა სტადიონზე, სენვანიდ დღმითი დაყარეულბო ტრეფურთზე ვაგეუფებუდა, მაგარამ რა ვუყოთ, ხომ დადგება ფრანკოვანი ვაზაფხულიც და საწვიმრ მარშის ხმა თბილისის „დიანამოს“ გამარჯვებისაკენ მივბოძს.

გიორგი გელაშვილი

გი უფროოდ წავიდა ჩვენგან. მოულოდნელად შეწრდა მაქისცემა სიცოცხლითი სავსე ადამიანისა.

გიორგი გელაშვილი აჲ ვაზაფხულს მიფსრეო მსოფლიო და სოციალად წვეუტა გული ყველბო, ვინც სახელოვან მამულოშვებს იცნობდა.

დღის ხოლომდე სამუშაო კაინებში დახო. ხვალისდობი დიდე დაგემპა, ჩვეული დინეჩ ნახეჩებოთ გამომცემლობის კიტებებს დაუყუა. დილით კი აჲარ დაბრეჭებოდა.

წავიდა ჩვენგან გამომცემლობის საქმის დიდებულბო ორგანიზატორი, ცნობილი უფრანგისტი და მწერალი გიორგი გელაშვილი.

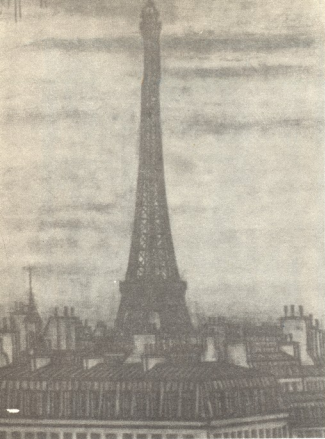
გამომცემლობის ყველა წრალმანი მისთვის მეტად პასუხსაგები საქმე იყო. ყუყარი და სამარჯობო მუშეობან ყოფნა, იჲ, სადაც საგამომცემლო ბედი წყებოდა, არ არსებობდა მისთვის პატარა და დიდი საქმე, პატარა და დიდი ადამიანი. და თავად პრინციპული და მოყარებულბო, სიტყვატუნე და მწერათებული, საოყარ რიღსა და პატვიცემამს იმხატურებდა.

გამომხარ, შვილი მერთო რწმენას ვაწარებოდა, რომ შენც ვქონოდა დღმინისთვის ესოდენ ძვირფასი, ამაღლებული მებოა.

რა მოულოდნელად წავიდა ჩვენგან! ქალბრის ერთი ვერცხლიც არ გაჲმია თამა.

ახლდაზრდული ვაგეუოდან დიდი გამომცემლობის დირექტორად მოვიდა და ისევე პაბუკი დარჩა შრომის პათოსითა და თავდადებოთ.

უფრო მოცივლითი რამდენი მიზანი ვერ ვანახორციელო, რამდენ ჩანაფიქრს ვერ შეეახა სორცი. მაგარამ სიცოცხლეს ინე ვანაგრძობს გიორგი გელაშვილის უცვადე სახელო, მისი ხალხის კაცურაკცობა და უზალო პატიოსნება.

გორგოზ საბავშვო ბუნების მუზეუმი

ატარა ჩვენი საუკუნის დასაწყისში, როდესაც პოლ პუარეს მონღოლეთში გაემგზავრა. მან აღმოაჩინა მონღოლეთში უძველესი კულტურა, რომელიც ჯერ კიდევ დღემდე 14-დან მეტი საუკუნის სიღრმეშია და დამკვიდრდა სისადვე და ქალის ახალი გარეგნული სახე. სინტერესოა პუარეს შეხედულება მთაზე: მემკვიდრეობის ვარ მამის, როდესაც ჩემი კაბების სისადავით იხიბლებინ, სადა კაბის ყველა დეტალი მოლიანობის საერთო პარამონიაში ჭრება. უეცრი სიმღერის სილამაზედ მიიჩნევს. ფუნჯებს ევლგენტურობად, მე ომს ვეცხებად ამ ბრწყინვალე უაზრობას“.

პოლ პუარეს შემოქმედებით მემკვიდრედ მიიჩნევენ გაბრიელ შანელს, რომელიც ამ ნახევარი საუკუნის წინ მოგვლენა მოიხდინა სამყაროს. შანელის მოდის ძირითადი დამახასიათებელი ნიშანი სისადვე იყო. იგი ვერ იტანდა ზედმეტობას, ექსცენტრულობას, ჭინიდა მოდებს გარეგნული ეფექტის გარეშე, ჭინიდა ვასიკარი, მხოლოდ მისთვის დამახასიათებელი სინატიფითა და ევლგენტურობით. შანელი იტყობდა კლასიკურობასა, ყველაფერი კლასიკურობაზე და აყავდა, ტრანსცენტი იჩნებოდა ეს, მოდების დემონსტრაციის საშუალებები თუ მუსიკა, რომლებიც მოდების დემონსტრაციას ახლდა თან. მანქანები, რომლებიც შანელის ტრანსცენტი აჩვენებდნენ, გამოირჩეოდნენ გრაციოზულობით, დახვეწილი პანტოთა, ზომიერი გრძობითა და ომის სადა ვან-ცხილობით. „ჩაბდნი ევლგენტურობა თავშეყვებულობაში“, ამბობდა იგი ზნობა, თავისი ხანგრძლივი ცხოვრების მანძილზე (შანელი 87 წლისა გარდაიცვალა), მას დასჭირდა დიდი შეუპოვებლობა და თავდალუხეობა შრომა, რათა მიეწია იმ დიდ-სიბრძნის, რაც მას ჰქონდა მთელი ამ ხნის განმავლობაში. იმ უაზრესად ჰქვინდა, დიდი გემოვნების მქონე ხელოვანმა, სწორად გაუთო დროს; იგი მოვლენას ჰქვინდა არა მალე საზოგადოებისთვის, არამედ მუშა-მოსამსახურე ქალბატონისთვის, რომლებმაც პირველი მსოფლიო ომის დროს ქალებს უნდა დაეწეებოდათ მამაკაცების შეცვალეს. შანელს სასამოფნო გარეგნობა ჰქონდა. თავისი მოდლების პირველი საუკეთესო მანქანები თვითონვე იყო. მის მიერ შეტანილი ბუერი სიახლე დღემდე ამ გამოიღის მოიღიან. მან პირველმა უაზრო კორსეტს, ჩაიცვა შარვალი, მოკლე ქვედა ტანი და შალის ნაქსილი პულოვერ-სეტური, შეიქმნა მოკლე თმა და მთლიან გარეკული ევლგენტულობა. შანელის აზრით „იყო კარგად ჩამკული, ეს ვინცის გამაჩვენება გრძობაზე“.

განსაკუთრებული პოპულარობით სარგებლობდა დიდი ფრანგი მოდელიერი კრისტინა დიორი, რომელმაც მხოლოდ 10 წელი უხელმძღვანელებია ფრანგის, მაგრამ ისეთ წარმატებებს მიაღწია, რომ მსოფლიოში ფრანგის ბუნების ნიშნად ღრმად შეიქმნა. მისი, მონღოლის ქუჩაზე, იმ სადაც დიორმა „ლიორი“ მდებარეობს, მისი სახელი ამო-

იშვითად მოიხებნება ქალი, ფრანგული მოდისადმი განსაკუთრებულ ინტერესს რომ არ იჩენდეს. ფრანგული მოდა ხომ მაღალი გემოვნებისა და ევლგენტურობის სინონიმადაა ქვეყლი, ხოლო პარიზი კი, მთელ მსოფლიოში გაბნეული თავისი სახელგანთქმული ფორმებით, მოდების კანონმდებლადაა აღიარებული. მაგრამ, ზნობად, მოდის ყველა თავგამოდებელი მიმდევრებით ეს, არ იცნობენ ფრანგული მოდის შესუფერებს, ანდა ძალიან ცოტა რამ იცნობს მთა შესახებ. ამიტომ, ფორმობით, მეთხველი ინტერესით გაცივნიდა ზოგიერთ ცნობილ ფრანგ მოდელიერს, კერძოდ, გაბრიელ შანელსა და კრისტინა დიორს, რომლებსაც თავიანთი შემოქმედება ჩვენს ქვეყანაშიც არაერთხელ უჩვენებიათ.

პარიზში მაღალი კლასის 60-მდე ფორმა არსებობს. ეს ფორმები დამაარსებლის ან იმ მომუშავე მხატვრის სახელს ატარებენ. ესენი არიან: გაბრიელ შანელი, კრისტინა დიორი, მეიჯ რუფი, პიერ კარდენი, ივ სენ ლორანი, პარკ ბოანი, ტედ ლანდესი, ანდრე კურტიე, ჟაკ ესტრეტი და სხვები. ეს ფორმები „მოდურ იდეებს“ ჰქვინან. მათი ძირითადი ნიშანი ამ იდეების ექსპორტი და კომერცია. ისინი ყოველ დღეს ჩნდებიან, რათა გაავსაროთ ადგილობრივი თუ უცხოური კონტრეტების წრე და, რაც შეიძლება, მეტად გაზარდონ თავიანთი გავლენა მსოფლიო ბაზარზე. ამიტომ თითოეული სხვადასხვა ხერხს მიმართავს — ერთი, ფლობს რა მაღალ პროფესიულ ხელოვნებას, კერძო მაღალ ხარისხთან ერთად, ზრდიან პროდუქციის ფასსაც. მეორენი, პირიქით, ცდილობენ გააიფხონ პროდუქცია და ამით მიიზიდონ ყიდველები, შესაძლებელი იყენებენ ქალბატონ მიტრეკილებს სიახლასაც, ორიგინალობასაც. და ცდილობენ გააოცონ. მიიზიდონ ისინი და ა. შ. „მოდური

იდეებს“ ძირითადი მიყიდვები უცხოელი კაპიტალისტების არიან, რომლებიც ზღაპრულ ფულს იხდიან იმისათვის, რომ ეს იდეები შემდეგ თავიანთი ფორმებში გამოიყენონ. პირადად სპირიტუალისათვის ტრანსცენტი ამ ფორმებს მხოლოდ მდიდარი კლიენტების ეწეო წრე უყვებოვს. მაგრამ რაც დრო გადის, მათი რიცხვი თანდათან მცირდება, ამიტომ დიდმა მოდელიერებმა დაიწყეს პრაქტიკული მოდლების შექმნა, რომლებსაც დროდადრო მცირე რაოდენობით თავიანთი საფორმო მალაზიები უყიდათ. მოდების კოლექციებს ფორმები ერთმანეთისაგან მაგალიად ამზადებენ. ეს პრიციპი იმდენად გავსაღმდომებულია, რომ გენერალური რეპეტაცია და ვიტრინების გაწყობაც იგი, მხოლოდ მოდების სავარა ჩვენების წინა დამით ეწეობა (საიდუმლოს გამოცემი, ექვემდინარეობა პირი სახელმწიფო კონიათი მსგავსი), ახალი მოდლების ჩვენება წელწელს ორჯერ ეწეობა, ყოველ განახლებულსა და შემოგომამდე. ამ დროს განსაკუთრებული საზნეო განწყობილობაა პარიზში. ერთი კვირის განმავლობაში ქალბატონთა თითქმის მთლიან მოდებითაა დაკავებული — სპეციალური სადემონსტრაციო და სავაჭარო დარბაზები ვერ იტყვი სავანებოდ მოწვეულ საპატიო სტუმრებს, საჭიანი წრეებისა და პრესის წარმომადგენლებს. ეურნალ-გაზეთები, რადიო და ტელევიზია სპეციალურ ნომრებს და გადაცემებს უთმობენ ახალი მოდის პრეზენტაციას. ცნობილი მოდების ეურნალური „ეფიგი“, „ოფისილი“, „ფარდენ დე მოდ“, „ხეობები ბაზარ“ და სხვები თავისი ეურნალის გვერდებზე უტოლან დროში ათავსებენ სადემონსტრაციული წარდგენილი მოდლების უძველესობას.

პირველი ფრანგი მოდელიერი, რომელმაც მოდების შექმნაზე დიდი რეფორმა გა-

დაეაზუვიღეული ეზუი „სევეოს“ გსხვეკლთოვის

კეთა. კრისტიან დიორი ფლობდა ფრანგული სკოლის ყველა კარგ ტრადიციას. მისი ყველაზე უბრალო კაბაც ეს ხელოვნების ჰუმანიტარ ნიმუში წარმოადგენდა. დიორი არ გახლდათ მფლობელი იმ ფორმისა, რომელიც ახლა მის სახელს ატარებს. ეს ფორმა ერთ-ერთმა უმდიდრესმა სავეიერო მრეწველმა მარსელ ბუსაჰმა გახსნა 1947 წელს. ეს იყო ომის შემდგომი პერიოდი. ოკუპაციის მძიმე წლებში პარიზის ფირმების უმეტესმა წარმოა მუშაობა შეწყვიტა. მოდის ცენტრმა ამერიკისკენ გადაინაცვლა. ნიუ-იორკში გამოხსულმა მოდების ქრანსლამმა და დიდმა საფირმო მაღაზიებმა ამერიკული მოდელების პროპაგანდა დაიწყეს, მაგრამ ვერა, ვერც ერთი ამერიკელი მოფლიორი მოდებისს ლიდერი ვერ გახლდა.

და აი, დიორმა უჩვენა თუ არა თავისი პირველი კოლექცია, პარიზი კვლავ მოგების სატახტო ქალაქად იქცა. ეს წარმატება შემთხვევითი არ იყო. ნიეორმა მხატვარმა უტყუარი ალთონი შეიფონ დრო, მისი კეთონიორი საშუალებები, მკაცრი, ერთგუროვნის, ომისტრიანდელი ცხოვრების და ღლილი ხალხის სწრაფვა სილამაზისა და ფუნქციისაკენ. მან ქალის კაბას კალკონის დაუბრუნა. ომისტრიანდელი მოკლე კაბების გლიათორ მხრებს სახსრები მოხსნა, ქვედა ბოლო ირიბი თარავით გაავანერგა და კაბა 25 სმ დაატარებდა. მსოფლიომ ახალი მოდა აღიარა და ხალხით მიიღო. დიორი გარდაიცვალა 1958 წელს. ფირმა „დიორი“ სიკოტელს განაგრძობს. ფირმაში მთავრად მისი მოწოდებები დიორის მუშაობის ტრადიციის და ტრადიციების ერთგული რჩაწინაა. ფირმა მითითადად, ტრანსკომისა და ქულების მოდელს ქმნის. ფესსაკემლი და ქალის ტრადიციის სხვა სავანები — თეთრფული, ხელსაწიები, ქოლგები, შარფები, ქამრები, ხელოამინდები, საკაულები და სუნამო ფირმა „დიორის“ დაკვეთით და საფირმო ნიშნით მზადდება შესაბამის წარმოებებში. ფირმის თავისი ფილიალები აქვს ნიუ-იორკში, ლონდონში და მსოფლიოს სხვა მრავალ დიდ ქალაქში.

ამ ბოლო დროს პარიზულ მემორელეთა შორის გაჩნდა ორი მიმდინარეობა: ენგნა მოდელირების ტრადიციული ფრანგული სკოლა, რომელიც მხარს უჭერდა უფროსი თაობის ფირმები და „ავანგარდისტული“ მემორელეთა ჯგუფი. ეს ჯგუფი იყარდნობა ახალგაზრდობის გემოვნებას და თავს ორიახლო წლებს მოდის მათუწყებლად აცხადებს. ამ ჯგუფს ამ ათიოდ წლის წინ „მინი“ სარტის დამკვიდრებელი ბიძგი მისცა ანდრე ვერტემმა. მიუხედავად ამისა, პარიზი იყო და რჩება ჩაქმის კულტურის მსოფლიო ცენტრად. ფრანგული მოდის ეს უსწრებო მთავრებულთა ალბათ იმითაც ახსენდება, რომ ჩაქმის ხელოვნება ფრანგი ხალხის ერთ-ერთი თვისებად დამსახურებული ნიშნინთვისებაა.

ლ. ხვიდელიძე

რამდენი არასრულფასოვანი ბავშვი დაიბადა ამ ქვეყანაზე? რამდენ შიშავს ისე დაუხსტდება იმუნიტეტი, რომ სიცოცხლის დაწვევისთანავე პირველდვე გრიაბი შეინერავს. აი საფიქრალი, რომელიც მოხვენივას არ აღძვრს ახობი ფეხმძიმე ქალს სვევოს რაიონში (ჩრდილოეთი იტალია), სადაც 10 ივილის „იკმუზის“ ქიშურ ქარხანაში მოხდა დიდი ავარი, ატმოსფერო მოიწაშლა გაზით (აირი), რომელიც შეიცავდა და დოქსინებს დიდ პროცენტს.

ათობი ფეხმძიმე ქალიდან სამასმა საკუთარ თავზე გასრულა და დოქსინის მოქმედება ორსულობის პირველი 15 კვირის მანძილზე, ე. ი. იმ პერიოდში, როცა მცდელოდამეფი ნაყოფი ყველაზე უფრო იოლად ითვისებს მავნე კარგანულ ცვლილებებს. ადელოზობრივმა ხელისუფლებამ მოხლოდა 25 ქალს დიორი ნება აბორტი გაკეთებისა კლინიკაში.

სვევოს ქალების მდგომარეობა ორმაგად ტრაგულიყო. ქიშიორი უბნელოდ შეიკვლიდა თავისებური ფსიქოლოგიური შტეტიცი. მათ არც აზარტის ეუბნებინა, არც აზარტის უხსინა, მხოლოდ და მხოლოდ ფოტოკაბარტებით შეიარაღებულნი სხვისაყების მოუყარულები დასდევნა.

სვევოს მსხვერპლებზე თავის მხრივ ეტლისიკაც ახედნს ზეგაულებს. ა ვაგეტის მოილანს არქივისტოპობის ქალებს „ჩაყნარებადა“: — ჩვენ გვაქვს იმ „კეთილ ქრისტიანთა“ სია, რომლებიც მზად არიან ივილი უბნელოდ, მახსენი ბავშვები. ოქიზიანის ქალებზემომი მდღელები რისხვენ იმ ქალებს, რომლებიც სურთ სიცოცხლე ჩაქმანს. „შენ ერთხანად უნდა გიყვარდეს შენი ბავშვი, ნორმალური და არაორბოდალური“ — ოუწყებინა ფურცლები, რომელსაც ავრკლებს რელიგიური ორგანიზაცია და „ზოარება და განათავისუფლება“. თუ გაითვალისწინებთ, რომ სვევოს მისახლეობის უმეტესობა დოქსინომოშა, ადევილი წარმოსადგინა, სა ზეგაულებს ახედნს ამავარი „დეყოლებმა“.

რაც შეეხება ადმინისტრაციას, ის უმზაროდ დღეს, დრო კა გადის.

მარა 45 წლიანა, ხუთი წელიც დედა, „იკმუზე“ ავარიის შედეგი, შავი ვიკრენი, რომ ორსულად ვიყავი, — ამბობს იგი,—

თან დაბებიეტი მაქვს. ექიმებს ვუთხარი — ორსულობა და დაბებიეტი დავადება ძალეუ წაშინა, თანაც გაითვალისწინებ ჩემი ასაკი და დოქსინი მოწაშლვა შეიქვი. ექიმები კი მასსუბობენ — „ჩვენ დაბებიეტი ვუშკურნალებთ. ის კი, როგორ მოქმედებს დოქსინი ადამიანებზე არავინ იცის“.

რკონა 25 წლიანა, აყავს ორი შვილი. „ღამებში თითოად ვთვებ, არ მძინავს, და როცა ვიძინებ, კოშმარულ სიზმრებს ვხედე. მეფულე მეუბნება, ყოველ ღამე ყვირო, ექიმები კი მიბტიკიცებენ, ფსიქოურად ჩანმითული ხარ და იოლი ფორმის მოწაშლვა ვაგტოს. წინაწარ ვიცი არა მომელის. ექიმმა-ფსიქიატრმა, ჩემი ბები ვისწავდა დამოკიდებულები, ერთ ღამე ასე უთხრა: არასრულფასოვანი ბავშვი, ეს ქერი კიდევ ტარდება ახლა. ნარკომანს ეხა სხვაობა“.

ადგილობრივი ხელისუფლები რომ თავს არიდებს ფეხმძიმე ქალებზე ზრუნვა, სავსებით გასაკებია. ახლა მათ ყველაზე უფროს აწუხებთ, რაც შეიძლება მალე მოეღობოლიოთ ამ „აღიკაოთს“, რომელიც თეთრმა კორიანებმა გამოიწვიო, 10 ივილის სვევოს რომ ჩამოეფარა, რაც შეიძლება მალე დაივიწყოს ყველამ, ვითომც არავერი მომხდარა, რომ არ განჩრდენ ქიშიორი ქარხნები, რომ გაიანონ ქალებმა ბავშვები, მამაკებმა კი წყნარად და გულმოდგინედ იმეყანნთ თავიანთ ადელოზობრივ ადელოზობრივი ხელისუფლებმა მოსახლეობის მიმართაც დამამშვიდებელი ნაინარობი ღოწმუგებით. ერთ-ერთი ასეთია: „დოქსინაზე მისი ხსენება აღარ არის. ცხოვლები უკვე აღარ აკვებინა, ისეც მუხიან კოლეები და ქრიალი ვაგქვს ქრიაზისა“.

მეცნიერები კი ფიქრობენ, რომ ადელოდ შესაძლებელია, დოქსინი ნელა „გადიოდეს“ მწიწმი და ალბათ მომავალში მდინარებიც მოწაშლული დაზიანდება.

როცა მიიბარა ძალეუ მოწაშლული ზონის ან საზღვრის ვასწერავი, რომლის ტრეტრატორაზე ცხოვრობა აკრადულთაა, ხედვებ რომ ზონის შეგინო მომადიებელი ავტონომილობი, ზოგიერთი სახლში ცხოვრობები ეხედვს. როგორ გადავიდნენ ეტილან მათეულზე? რალბათ თვადელოზობრივი ხელისუფლებმა უბიძგებს მათ თავისი „ოპტიმისმით“. შემდეგ კი თვალს ხუჭუყენ ამავარი წესების დარღვევით.

სოფიო კოვალუხიკაია

ალა ბარიონი

ემი ნეტერი

ცნობილი გათუგაშიკოსი ქალები

დღეს აღარავის აკვირვებს ქალი — მათემატიკოსი, ქალი — ქიმიკოსი, ქალი — კოსმონავტი, ქალი — საზოგადო მოღვაწე... წინათ ამისათვის ქალს მრავალი დამბრკოლება უნდა გადაეღოა და, რაც მოაკარია, საზოგადოებრივ აზრს შებრძოლებოდა. ამიტომ, იმ ქალთა რიცხვი, რომლებმაც რაიმე კვალი დატოვეს მეცნიერებაში, საკმაოდ მცირეა.

ისტორიული ცნობების მიხედვით პირველი მათემატიკოსი ქალი კალაქ ალექსანდრიის მეციდრი ჰიპატია (870-415 წწ.) ყოფილა. უძველესი წიგნების ფარსკლებმა თქვესმეტე საუყუნის ნისლში გამოაჩარეს ჰიპატია დიდებით შემეული და წამებით დამოავრებული ამბავი. ის თავისი დროის უდიდესი ფილოსოფოსი, მათემატიკოსი, ასტრონომი იყო. ასწავლიდა ალექსანდრიის მუზეუმში. ჰიპატიას ეკუთვნის ნაშრომები პლატონის, არისტოტელისა და სხვა ბერძენი ფილოსოფოსების მოძღვრებათა შესახებ, კომენტარები აპოლონიუმის კონსულური კვეთებისა და დიოფანტის ნაშრომების შესახებ, მასვე შეუდგენია საინტერესო მათემატიკური ცხრილები და გამოუგონია სითხის სიმკვრივის გასაზომი ხელსაწყო-არეომეტრი. უდიდესმა განათლებამ და შევერტყეპელებამ ჰიპატიას დიდი პოპუ-

ლარობა მოუხვეჭა. იგი ელიზური სკოლის წარმომადგენელი იყო, რწმენით კი — წარმართულ რელიგიას ეკუთვნოდა. საბერძნეთე რომის გამარჯვებამ ანტიკური მსოფლმშედლებლის ყველა სკოლა დაანგრა. ქრისტიანობის სასტიკ ასეტიფიშ წარმართების მიერ გაღმერთებული მატერია სიბილწისა და ცოდვების წყაროდ მიანდა. ელიზური მეცნიერების საუყუნებით დეგრაოვილი სიდიდრე უაროდ და უწყულები განადგურდა. ჰიპატია წარმართ მეცნიერთა ერთ-ერთი უცანასკნელი ჭკუფის ხელმძღვანელი და სულსჩამდგმელი იყო. ის საკმარისი აღმოჩნდა საზიწილი დანაშაულის მოსახდენად, რაც სამარცხიანი ფურცელია ქრისტიანული ეკლესიის ისტორიისა. ესისკოსოს კირილეს წამქებული ფანჯარკოსთა ბრბომ ხელი იგლო ჰიპატია. 415 წელს იგი გაიტაცეს ეკლესიისკენ და საშენილი წამებით მოკლეს.

ახალ დროში პირველ მათემატიკოს ქალად იტალიელი მარია გაეტანა ანუჩი (1718-1799 წწ.) გვევლინება. მარია მამა მათემატიკოსი, პოლიონის უნივერსიტეტის პროფესორი ყოფილა. სწორედ მამის ხელმძღვანელობით დაუწვია მის მათემატიკის შესწავლა, რაც შემდეგ უნივერსიტეტში გაუფრქვლებია უძველეს და აღმოსავლურ

ენებთან ერთად. შემდეგ კი, 20 წლის მარია ანუჩის საზოლოდ მათემატიკა აღურჩეგია თავისი ცხოვრების მიწინად.

1748 წელს მარია გაეტანას მიერ გამოკვენიბულმა ორტიკომულმა („საილოზის საფუძვლები“) ავტორს მარტო იტალიაში კი არა, მის ფარგლებს გარეთაც გაუთქვა სახელი. ეს ქალის დაწერილი პირველი დიდი ნაშრომი იყო მათემატიკაში.

ალბათ ბერძნე არ იყის, რომ გორტენზიის უმწვენიერესი დეოკრაციული ბუჩქების სახელწოდება, რომლებიც საქართველოში, განსაკუთრებით ზღვისპირეთში მრავალ ქალს აშვეენებს, ფრანგი მათემატიკოსი ელის გორტენზია ლეპოტის მახელოან არის დაკავშირებული.

1758 წელს ცნობილ მათემატიკოსსა და ასტრონომს ალექსის კელროს ძალისხი კომეტის მოძიამა უნდა შეესწავლა. ეს მინიშნელოგინა მეცნიერული ამოცანა ტიტანურ მუშომახს მოითხოვდა — საჭირო იყო დიდი რაოდენობის უნიტერესო გამოთვლების შესრულება, რომლის გაძოლა მარტო კელროს ძალს აღემატებოდა. შით უნეტეს, რომ გამოთვლები მოკლე დროში უნდა შესრულდებინა, რადგანაც სამუშოო დამოაგრების ვადა არ ითმუნდა — იგი თვით კომეტის მოძიარობასთან იყო და-

ბარბანის პირველ გვირგვამ — სსრ კავშირის სახალხო მხატვრის, სოციალისტური შრომის გმირის ლ. დ. გულიაშვილის — „ქალიშვილი მხრამდით“, მითთხე გვირგვამ — „ნემო შრომისანი და ანრი რანსო“.

რედაქტორი მარტია ბარათაშვილი	სარედ. კოლეგია: ნ. გურამიძე, ვ. კვაბაძე, თ. ლაშქარაშვილი, ნ. ზაღარაშვილი, ზ. შინგალია (მხატ. რედაქტორი). თ. შარათაშვილი, ნ. ჯაბაშვილი, ე. ჯაბარბეგი (პ. მმ. მონიანი) ტექნიკრედაქტორი ნ. ბუჯია	საქ. კვ. ცენტრალური კომიტეტის გამომცემლობა
------------------------------	--	--

საქ. კვ. ცენტრის გამომცემლობის სტამბა. თბილისი, ლენინის ქ. № 14. ტიპოგრაფია издательства ЦК КП Грузии, Тбилиси, ул. Ленина, 14.

რედაქციის მისამართი — ლენინის ქ. № 14. ტელეფონის №, რედაქტორის — 99-98-71, პასუხისმგებელი მდიონი — 99-71-60. მხატვრული რედაქტორის — 93-98-57, საქვეთომარბეგის — 93-98-54, გადგეცა ასაწყობად 3/Х11-76 წ. ხელმოწერისათვის დასაბეჭდად 19/1-77 წ. ქალაქის ზომა 60x90 1/8, ფიხიერი ნაბეჭდი ფურცელი 3, სადირტეხო-საგამომცემლო თაბხი 5,3 ტირაჟი 121 500. შეეკ. 4036 უე 00603 ფასი 30 კაპ.

კავშირებული. დაიკრებულ სამუშაოს შესრულებაში კლერის დებნარჩენ ატორიზმი ლაღლიღ და გორტეზია დღეობტი ეს უაზარსებელი მონიშნული განაპობტი კლდების კატეგორიის ეკუთვნოდა — გატაცებული იყო ფილოსოფიით; ამათმეტიკო, ამიტომ ამ დავებზე დიდი წარმატებით მუშაობდა. რიგდსეკ კლერომ გამოკვლევა თავის დროზე დასრულდა, განასვდა, გორტეზია ლაღლიღ უდიდეს შრომა გაწინა და ხელი შეუწყო ამოცანის წარმატებით გადაჭრაში. საფრანგეთის მეცნიერებათა აკადემიამ მეტად ირიგონალოურ ქილოთი აღნიშნა ლიკატის წვლილი — აკადემიის დადგენილებით ახალ, ლამაზ უკავადი. რომელიც იმ დროს იმდროითიდან ჩამოიტანეს. გორტეზია დარქვა ან შეიძლება იროდელ სიტუეთი ამ მოუხინებოთ კიდევ ერთი ფრანგი მათემატიკოსი კალი — სოფო ან ვერმევი (1774-1831) იგი დიდი შემოქმედებითი ტალანტით იყო დაილოდებული 1808 წელს ვერმევი პარისის აკადემიამ ნაპოლონის პრემიით დააჯილდოვა — დრეკადლობის თიორიაში საკუთრესს გამოკვლევებისათვის.

საინტერესოა, რომ დიდი პოეტის გრძელ ბიოგრაფის ერთადერთი კალიშვილი და დაკავებული ბაიარონის შემდგომში ლენინ და ლავრისი. (1815-1832) გატაცებული იყო მათემატიკით. მას ზაქუმობიდანვე გამოუმეგრებებია მათემატიკის ნიჭი. რიგდსეკ დარწმუნებულმა პროფესორად იმდროინდელ და მასთან შევიდებოდა დაწვევა მას წაუღებელი თურმე დიდად აფასებდა ავგვასტას ნიჭს და მას მარია ანტის და გრებდა ავგუსტა ბიოგრაფის, როგორც მათემატიკის სახელი დაეკავშირებოდა ის გლასკოელ მეცნიერება და ინჟინრის ჩაილზ ბებესის (1792-1872) სახელიდან ბებერი პირველი იყო, ვინც უნივერსალური გამოთვლითი განკანა გამოიგონა. მაგრამ თვითონ მუშაობის პრინციპების დაწერებოთი — ლენინა ან შეურსებულები. მისი მანქანის აღწერა (ბებერის მიერ იტალიაში წაკითხული მოხსენებების საფუძველზე) იტალიაში და მენარბამ გამოაქვეყნა შეიცარისის ერთ-ერთი მეცნიერულ თურნაში. მენარბამ სტატია ადა ბიარონის ინჟინრულია დათრგნა და შეაქონა სკუდორი განმარტებებით აქედან ჩანს, რომ ავგუსტა ვარგად ერეკულად ბებესის გამოთვლილ მანქანის პრინციპებში. საინტერესოა ის, რომ მან განმარტებულ მანქანის პრაქტიკული გამოყენების რამდენიმე მაგალითი დაუთრო. არ არსებობს თვითონ: „შე მოვდა ჩაიტიო ერთ-ერთი განმარტებანი ზოგად ბერნულის რიცხვების შესახებ, იმის მაგალითად, თუ როგორ შეიძლება ფუნქციის გამოთვლა მანქანის საშუალებით უმისოდ, რომ იგი წინასწარ იყო გამოთვლილი აღმანიშნის მიერ თავით და ხელით“. ან კიდევ: „ყოველი ცვლადისათვის შევადგინე თითოეული კოეფიციენტის გამოსათვლილ მოქმედებების სია“, ე. ი. ამათმეტიკე უნდა მას პროგრამა შეუდგენია ბერნულის

რიცხვებისათვის*
ამგვარად, ადა ბიარონი პირველი პროგრამისტი.

როცა ადა ბიარონის კომენტარებს კითხულობ, ან შეიძლება არ გაეკვირვოთ განმარტებებში, ფორმულირებება სიხსნებში გამოკვლევა დღესაც არ დაუკარგავს მნიშვნელობას.
საინტერესოა, რომ ტერმინოლოგია, როგორც მან შემოიღო. ახალ ენებზე პროგრამისტები მაგალითად, მას ეკუთვნის ტერმინები: „მუშა ურჩედი“, „სკული“ და სხვ.
როცა თარგმნილი სტატია კომენტარებით ზრად იყო გამოსაკვეთებულად, ადა ვერ გადაწყვეტა როგორ მოეჭრა ხელი, მაღალი საზოგადოების კალის ჩვეულებებში არ შეიღოდა ლიტერატურული მოღვაწეობა და მაინც, უნდაღად ნაშრომი თავის სახელთან უყოფილიყო დაეკავშირებული. ბოლოს, მეტოფიას ჩრები, გადაწყვეტა მხოლოდ ინჟინრული დაეკავშირებულიყო.
ადა ბიარონის მძიმე ავადმყოფობამ არ მისცა საშუალება მეტი გაეკეთებინა. იგი 37 წლისა გარდაიცვალა.

მათემატიკოსთა შორის ცნობილია ვერმევი ემი ნეტერი. რომელმაც 24 წლის ასაკში დაიკავა დისტრიატი. მან გამოაღიანა მათემატიკური ნიჭის ირიგინდალობა ზოგადმათემატიკური ფორმულირებებისადმი მისწრაფება. რომელიც ასე დახასიათებული იყო ნეტერისათვის ეს მოხდა თანამედროვე აღმებრაში. ე. წ. ილინობის თიორიაში, ემი ნეტერის გამოკვლევითა შედეგად იმ ნაშრომებმა უდიდესი კავლება მოახდინა ან მართკ აღმებრის, რამდენ მოლიანად მათემატიკის განვითარებაზე ეს კავლება უფრო გაიზარდა 1924-25 წლებში, როცა ნეტერის გარშემო აღმებრაისტთა მთელი სკოლა შეიქმნა ნეტერმა თავის მეცნიერულ აღმებრს და სრულ აღიარებებს 1932 წელს მიადწინა ციფრისში. მათემატიკოსთა სერთაშორისო კონგრესზე, სადაც მის მიერ წაკითხული მიმოხილვითი მოხსენება ნეტერის მეცნიერული მიმართულების ტრადიციულ იქცა მარჯალია ემი ნეტერი მეცნიერებებში აღიარებული იყო, მაგრამ მისი მარალი ცხოვრების გზა ეკლინა... გეტეზებანი უნივერსიტეტში, სადაც მის მუშაობა, მის პრინციპდებენად დაწინაურს წად გადაიღობა რეკრეციულ წირობა ბიუროკრატობში და მხოლოდ დიდი ავტორიტეტების — დ. კოლბერტისა და ფ.

* იმისათვის, რომ გამოთვლილი მანქანა გამოიყენებოთ, სკუდორი ამოსხინებულ ამოცანა „დადაცეთო“ მანქანას, ე. ი. მის ენაზე „უთარგმნეთო“, ანუ ჩვენი ამოცანა ჩავეტროთ იმ ელემენტარული მოქმედებებში მიმდებარების საშუალებით, რომელთა შესრულებაც შეუძლია მანქანას. ამას ამოცანისათვის პროგრამის შედგენა ეწოდება. უკველი ამოცანას თავისი პროგრამა ექნება. პროგრამის შედგენვლს პროგრამისტი ეწოდება.

კლდისის დაწმარებოთ პირიქც ემ ნეტერის უფლებზე არაკავი შეიძლება კალი არა ვატლოცენტად დაეუშვათ. ხომ შეიძლება ამის უნივერსიტეტში პროფესორობა ნიშნოლობის და უნივერსიტეტის სენატის წევრი გახდესო? — უთქვამო რეკრეციულად. ამას დ. კოლბერტის რეკლამა მოჰყვება: „ბიარონებო, სენატი ახალი ხომ არ არის, რომ კალის შესვლა არ შეიძლებოდაო? რაც შეეძება პროფესორის წოდების, იგი ნეტერმა ძალიან მოგვიანებით. ცნობილი მათემატიკოსის უკრანის დიდი ჩაილოლის შედეგად მიიღო.

1933 წელს, როცა ვერმევიმ ფაქსიტური ურჩაღელი გამოფიდა. ემი ნეტერი სამ მოსალოადნა გათქვებო. 1934 წელს იგი გარდაიცვალა.
მათემატიკოს ქალთა შორის ევეჯალი პოპულარული სოფიო კოვალევსკიაა მისი სახელი მიუღო მსოფლიოშია ცნობილი.
ოქტომბრის რევოლუციის შემდეგ სამკოთა კავშირში კალს ფაიოთ ასაქრებ მიეცა. ახლა მრავალი ქალი მუშაობს მათემატიკაში. მათ შორის იმდენია ცნობილი, რომ ჩამოთვალავ გაეკავშირებულა ნინო ბარი, სოფიო იაიონსკია, პლუტია კოლუბარიაფაქრინა და სხვები.

რაც შეეძება საქართველოს, აქ მათემატიკოს ქალთა მოღვაწეობა მოლიანად სამკოთა პერსონიდან არის დაეკავშირებული. ანგადა, საქართველოში დიდი წარმატებით მუშაობს მათემატიკის ქალთა მიღეო პლუტია. არ შეიძლება არ მოყახსენიოთ: პირველი ქართველი მათემატიკოსი კალი დარქვან ვაჟაქიცი. რომელმაც 1924 წელს დაამთავრა სახელმწიფო უნივერსიტეტი. 1936 წელს იკავს სახელმწიფო დისტრიატიკის აღმასობის თიორიაში ანგადა პროფესორი დარქვან ვაჟაქიცი თბილისის ა. შუმერის სახელობის სედაგოგორი ინსტიტუტის მათემატიკის მეოთხეის კათედრის გამგეა.

ნინო მანდარაძე, ფიზიკა-მათემატიკის მეცნიერებათა დოქტორია, წარმატებით მუშაობს კოსმოსური სხეულების მოძრაობის მათემატიკურ საკითხებზე. იგი თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასტრონომიის კათედრის პროფესორია.
ელენე ამოცანაშვილს, ფიზიკა-მათემატიკის მეცნიერებათა დოქტორს, აკადემიის მათემატიკის ინსტიტუტის უფროსი მეცნიერ მუშაკი, მნიშვნელოვანი გამოკვლევები აქვს დიფერენციალურ განტოლებათა და რეკრეციულის თიორიაში. იგი თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორია.

ნათელი აკანიაშვილი თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში დიდი წარმატებით ეწევა სედაგოგორი მოღვაწეობას. მან 1974 წელს დაიკავა ფიზიკა-მათემატიკის მეცნიერებათა დოქტორის ხარისხი თბილისურ კალიის დანამტურ ამოცანების ამხსნისას არსებობის შესახებ.

ელენე იმერლიზიძე.

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დოცენტი.

6/86/9

ՀԱՅԿԱՅԻՆ
ԱՄՊՈՒՆԵՐ
ՀԱՅԿԱՅԻՆ

ИНДЕКС 76178